

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/II

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050, — nočna 2996, 2994 in 2050

SLOVENE

Cek. račun: Ljubljana št. 10.650 iz 10.349 za inzerate; Sarajevo št. 7563, Zagreb št. 39.011, Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitarjeva 6, telefon 2992

Z nedeljsko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po praznikih

Boljševizem - katolicizem

Preteklo je leto dni, odkar se je na papežev klic dvignila vsa katoliška Cerkev h križarski vojski molitve za Rusijo, kjer se je zarotilo peklo, da uniči vse, kar je božjega. Od tedaj fanatični boj proti religiji ni prenehal; nasprotno, postal je še bolj satansko premišljen in usmerjen proti vsaki religiji, zlasti pa proti katoličanstvu in papeštvu. Fanatizem, s katerim se je boljševizem vrgel v stranec, ni bil proti vsemu, kar nosi na sebi božje ime in pečat nadnaravnosti, je postal tako peklenski, da se res ne da več razložiti z naravnimi silami.

Znani nemški poznavalec boljševizma, njegovega bistva in njegovih tendenc, Bertram Schmitt piše o tem demonizmu boljševizma:

Ni treba dokazovati, da temelji boljševizem na načelnem ateizmu. Toda s tem ni veliko povedano, saj je načelni ateizem temelj tudi drugih državnih doktrin, ki pa religije ne zavračajo že kar vnaprej, ampak jo celo skušajo spraviti v službo države, v kolikor se pač da zlorabiti v take svrhe. Pušajo jo veljati tako dolgo in tako daleč, dokler ne pride v konflikt z vladajočo idejo in moralno.

Nasprotno pa ni boljševizem nikoli poskušal vpreči religijo v svoj volj; nikoli ni mislil na ustanovitve ali favoriziranje kakšne sebi naklonjene »proletarske religije« da bi imel priložnost za to. Spomnimo se n. pr. le na globoko zavest občestva med prvimi kristjani, o katerih je pisano: Nihče ni govoril, da je kaj tega, kar je imel, njegovega, ampak vse jim je bilo skupno. (Apost. dela 4. 32.)

Res pravi boljševizem, da je religija v notranji zvezi s kapitalizmom — posledica kapitalizma (Lenin). Toda vse siceršnje pridobitve kapitalizma boljševizem uporablja in jih obrača proti njemu. Tudi vojna, pravijo boljševiki, je posledica kapitalizma in vendar se sami bolj pripravljajo na vojno, kot evropski nacionalisti. Zakaj ne uporabijo boljševiki tudi religije, tega »glavne orožja kapitalizma in ga obrnejo proti njemu, kakor ulivajo topove, da bi z njimi ubili »očeta vojske« samega?

Tega vprašanja nam ne razloži niti »rusko nagnjen k ateizmu« — neruski komunisti imajo prav enako sovraštvo do religije — niti »večja ruska doslednost in trmoglavo vstranjanje na načelnem ateizmu.« Sovražstvo boljševizma, do vsake misli na Boga, do vsake duhovne nadnarave sploh je tako skrajno fanatično in brezkompromisno, da ga postranske, nebitne dejavnice ne morejo ne razložiti, ne utemeljiti.

Nemčija je danes preplavljena z boljševiki, ki propagandnimi filmi. V njih so boljševiki jasno izrazili svoje svetovnonazorne osnove. Zlasti velja to za trilogijo: »Turksibe«, »Borba za zemljo« in »Zemljac«. Volja, ki se tu kaže, ni enostavna, energična, sloveška volja. Železnica Sibirija—Turkestan mora biti narejena. Fanatična, nadčloveška volja je prevzela te ljudi, ki jo delajo. Tukaj ni nobene zapreke. Napoti stoječe masivno gorovje se razstrelji in razbije. Tako mora biti. To je volja stranke, to zahteva »petkac«, človek je njen suženj. — Se razločne je izrazil to zločest demonstvo silo Dovšenko v svojem filmu »Zemljac«. Ze takoj prva scena je demonsko silna: Ta kmet, ki umirajoč še seže po jabolku in ga použiva z vedno bolj ožarjenim izrazom, simbolično se združuje z materijo! — Sedaj ga je pouzil. — Njegovo obličje je kakor predano materiji, ki je postala njegova, in on je postal njen; v tej predanosti pade s srečnim smehljajem na obličju mrtev na tla. Zemlja, materija je služila njegovo življenje, njegova moč, njegova duša. — Niti z besedico ni v tem prizoru izražen niti vid kakršne koli antireligiozne tendence. In vendar vidi, kdor zna gledati, v tem sicer silno umetniško, pa tudi demonsko paradijo in krščansko zadnjo popotnico. Kdor je imel priložnost opazovati umirajoče verne kristjane pri prejemu zadnjega sv. obhajila, ta bo šele prav razumel Dovšenka in njegov film. Tukaj vidiš žarenje oči in poveljanje potez na obrazu kot izraz vdanosti, že začenjajočega se združenja človeka s Stvarnikom, nekaj produkta nebeske slave; pa tudi v Dovšenkovem filmu vidiš svetlikanje, izpremenitev in predanost; toda moč, ki sije iz tega svetlikanja je zlovestna, demonska sila. Tam diha nadzemski Božanstvo, tukaj demonstvo, predanost materiji.

To je boljševizem, to je njegovo stališče do religije. Kdor je videl ta film, ta razume, zakaj boljševizem religije v svoje svrhe niti zlorablja ne more. Tukaj Bog v resnici nima mesta, nima nobene smisla. Tukaj more vladati le boj, zadnji brez-pogojni boj do skrajnosti.

Iz te nadzemske sile, iz tega demonstva se da razumeti, kaj boljševizem pojmuje pod tako pogosto rabljenimi besedami »novi človek«, »novo življenje«. Če vzameš v roko njihove liste, se ti včasih zdi, kot bi bil postavljen v dobo prvih kristjanov, ki so tudi bili polni idej o novem življenju. Je neka posebnost te temne, mračne sile, da se zna — neglede na vse storjene grozote — vendarle bojeviti proti Kristusu v podobli luči.

Iz teh podstavk tudi moremo razumeti nekako »komunistično askezo«, ki jo zopet moremo najbolje pojmovati, če jo primerjamo s krščansko askozo. Govorilo se je o nameravani ustanovitvi nekega »boljševiškega reda«. Mladi komunisti so hoteli odpovedati celo družini, živeti v uboštvu, da bi se mogli popolnoma posvetiti komunistični ideji. Bivši komisar za prosveto Lunačarski je primerjal mlade jezuitske gojence, ki jih je pred leti videl v Rimu z rdečimi študenti v Moskvi: Iste asketične poteze, v obeh obojih plamteč ogenj! Res ogenj, pa ne isti Milost v obeh prvih, demon v obeh drugih; res pa — kot se je pravilno izrazil Lunačarski — ogenj z drugega sveta.

Gotovo ni množica teh obsedenec prevelika; toda je! In to je točka, v kateri se socialna demokracija ne more meriti z boljševizmom. Socialna

Upravičene molitve

Podrobnosti o konfinaciji župnika Rejca — Pridiga v senci bajonetov nova ponižanja slovenskih duhovnikov

Na praznik sv. Jožefa bodo vsi katoličani širne Jugoslavije po naročilu svojih škofov molili za versko svobodo naših bratov v Italiji. Fašistični tisk vpilje, da so te molitve odveč, da pomenijo le politično manifestacijo proti fašistični Italiji, ki je v konkordatu vendar zajamčila polno svobodo katoliški Cerkvi. Neki tržaški list se je drznil celo trditi, da uživa slovenska duhovščina »privilegiranost« stališče! Toda dejstva govore drugače. Danes priobčujemo nekaj najnovejših vesti iz Primorske, ki pričajo o tem »privilegiranem« stališču slovenske duhovščine.

Dne 10. marca je konfinacijska komisija za goriško provinco obsodila Ivana Rejca, mestnega župnika v Sv. Križu na Vipavskem, v deportacijo za tri leta. Obtožen je bil, da je slovanski iredentist in propagandist, ki z vsemi sredstvi ovira asimilacijo Slovencev in delovanje fašistovskih organizacij. Posebno mu je komisija očitala, da ovira delo oo. kapucinov beneške province v svetokriškem samostanu za raznaroditev drugorodnega prebivalstva. V obtožnici se nahaja tudi obdolžitev, da je župnik Rejec odgovoren za tako zvani atentat na svetokriški samostan, ki so ga pripravili fašisti sami. Poročali smo že, da so italijanski kapucini, ki želijo zasesti faro svetokriško, denuncirali oblastvom župnika Rejca, svetega duhovnika, ki se je ves žrtvoval za svoje ljudstvo. Popolnoma izključeno je, da bi ta mistik, poln krščanske ljubezni in navdani z duhom univerzalnega, imel najmanjšo zvezo s fingirano eksplozijo smodnika v samostanu. Saj je tudi znano, da je župnik Rejec živel v dobrih odnosih s kapucini, dokler je vodil samostan prejšnji pater gvardijan, ki je bil sicer Italijan, a se ni hotel postaviti v službo fašizma, in je pomagal župniku pri dušnem pastirstvu. Župnika Rejca so 10. marca pozvali v Gorico pred konfinacijsko komisijo, ki zaseda pod prefektovim predsedstvom na prefekturi. Na predlog policijskega ravnatelja mu je komisija prisodila tri leta pregnanstva, in sicer v mestecu Montefusco v pokrajini Avellino v južni Italiji. V strahu pred nemiri, ki bi jih lahko izzvala vest o konfinaciji tako popularnega duhovnika, je kvestor Modesti zaukazal, da se župnik Rejec še v noči 10. marca

odpelje iz Gorice v pregnanstvo.

Spričo njihovega nekatoliškega zadržanja je goriški nadškof Frančišek Sedej odzval oo. kapucinom svetokriškega samostana cerkveno jurisdikcijo v vsej nadškofiji. Za župnega upravitelja je imenoval č. g. Frečka Gregorca, župnika v Šturjah.

Ko se je vest o konfinaciji svetokriškega župnika tudi uradno potrdila, se je črniški dekan naslednjega dne napotil v Sv. Križ. Povzli je sv. hostijo in nato župno cerkev zaprl. Prebivalstvo, ki ga poleg vsega tare strašna gospodarska stiska, je po odhodu blagega župnika vprav iz sebe. Takih dogodkov ljudstvo pač ne pomni in je izreklo že svojo sodbo: To je hušje ko v turških časih.

10 duhovnikov pod policijskim nadzorstvom

Goriški kvestor Modesti je 11. marca poklical predse solkanskega dekana Jakoba Rejca in solkanskega kaplana Jeklina ter ju policijsko posvaril; s tem sta postavljena pod policijsko nadzorstvo. Posvarjena sta bila, ker poučujeta slovenske otroke verouku v slovenščini, ker otrokom pri verouku v slovenščini narekujeja in jim delita slovenske verske knjige. Dosedaj je goriški kvestor slovesno posvaril 10 slovenskih duhovnikov; enega pa spravil v pregnanstvo.

Poleg teh dveh duhovnikov so bili namreč še posvarjeni v goriški škofiji: Breitenberger v Vipavi, Premrl v Podragi, Fran Črnič v Kamnjah, Fon v Ajdovščini, Ivan Rejec v Sv. Križu (nedavno še konfiniran), Pavlin v Kobaridu, Batič v Podbrdu. Terčelj v Gorici. Zajemljiva je motivacija n. pr. v primeru Frana Črničja. Med razlogi za to resno policijsko represalijo je kvestura navedla v pismenem odloku, da je župnik »širil knjige Mohorjeve družbe«, in da »studi izven bogoslužja govori z ljudmi slovenski«. Tudi podbrdskemu župniku so navedli kot razlog svarila širjenje bratovščine svetega Mohorja. Kvestor Modesti more vršiti to delo, ker se mu je posrečilo, zamaglit oči svojim predstojnikom z neprestanimi poročili o »sorjunaških« atentatih na Goriškem, ki so plod njegove domišljije. Ta gospod se drzne trditi, da slovenska duhovščina te »atentate« — ki so fingirani po ljudeh, ki jim sila koristi, da slinkajo vladi Slovence kot zločinsko ljudstvo — odo-

brava in celo moralno pripravlja, čeprav je res, da duhovščina vsako politično nasilje po svojem poslanstvu in v blaginjo svojega ljudstva odklanja in pobija.

»Vsi otroci so Italijanci«

V Vipavi se letos za maloštevilne italijanske priseljence vršijo postne pridige v italijanščini, in sicer vsak četrtek popoldne. Tako je na zahtevo občinskega komisarja odredil č. g. dekan Breitenberger. Vsako nedeljo pa je tudi italijanska pridiga. — Ze pri prvi postni pridigi za Italijane dne 5. marca se je pokazalo, da občinskega komisarja ni gnala skrb za dušno zveličanje, ampak drugi namen. Ves dan so hodili od hiše do hiše občinski slugi in policijski agenti in so zlepa in z grožnjami vabili ljudi, naj se udeležijo italijanske pridige. Ob dveh so s trobento sklicali gasilce na požar. Ko so se zbrali, so morali odkorakati v cerkev. Učitelji so gnali slovenske otroke v vrsti k pridigi. Tako so zginali v cerkev precej ljudi, ki so seveda v dvomljivem postnem razpoloženju poslušali propoved proslulega p. Cefarina iz Sv. Križa.

Tudi od duhovnikov v Gočah, Budanjah, St. Vidu in Podragi je vipavski obč. komisar Zani zahteval, naj vpeljejo italijansko pridigo. Na ugovor, da v teh farah sploh ni Italijanov razen učiteljev, ki sploh ne zahajajo v cerkev, je komisar odgovoril: »Vsi otroci, ki hodijo v italijansko šolo, so Italijani. Ne dopustim, da bi otroci poslušali slovensko pridigo.« — Tako v Julijski Krajini škofujejo komisariji in policijski agenti. Ljudstvo je silno razburjeno, da ga nasilno gonijo v cerkev k italijanskim pridigam in otrokom branijo poslušati božjo besedo v materinskem jeziku.

Kako bodo molili v Belgradu

Belgrad, 15. marca. Katoliški župni urad sporoča, da bodo v četrtek 19. t. m. na dan katoliškega praznika sv. Jožefa v smislu okrožnice jugoslovanskega episkopata v vseh katoliških cerkvah v Belgradu molitve za našo rojake v Italiji. Glavna služba boja bo v cerkvi Kristusa Kralja ob 10 dopoldne in jo bodo preko belgrajske radiofonske postaje brezlično prenašali.

Vandervelde na indeksu

Vatikan, 16. marca. — Ž. Vanderveldova knjiga »Popolni zakon« je postavljena na indeks.

Goriški nadškof še ni zdrav

Trst, 15. marca. Bolezen goriškega nadškofa Sedeja, ki je bil nedavno operiran za kilo, ni po zadnjih vesteh še povsem izlečena. Zdravniki baje menijo, da bo potrebna še ena operacija.

Slovesnost 25 letnice njegovega škofovanja se bo vršila v Gorici 25. marca, ne 26., kakor smo zadnjič poročali.

Austrija se bori za hršč. zakon

Dunaj, 16. marca. kk. Na glavnem zborovanju katoliškega Männervereina je imel kardinal-nadškof dr. Piffl govor, v katerem je v zadevi zahtevanih reform glede zakona in šole pozvilj navzoče, da katoličani ne smejo razdirati temeljev, na katerih je zgrajen njihov svetovni nazor. Pozivil jih je, naj bodo velike boje za obrambo najvišjih dobrin zakona, rodbine in šole sprejmejo s pogumom in v sklenjenih vrstah.

Atentat na angleškega prestolonaslednika?

Buenos Aires, 16. marca. Ž. Neuspeli atentat na princa Valskega z bombami je izzval v vsej državi veliko nervozo. Z velikim trudom si prizadevajo zmanjšati posledice atentata. Sigurnost se je pojačala. Vojska zasebnih detektivov čuva princa. Vse ulice, skozi katere namerava princ, se vedno pregledajo. Na angleškem poslanstvu se je straža podvojila.

Buenos Aires, 16. marca. AA. Poročajo, da eksplozija bombe, ki je padla po nesreči italijanskemu anarhistu Pierettiju iz čepa in ranila dva potnika, ni v nikaki zvezi z atentatom na waleskega princa.

Poljska brani svojo mladino

Varšava, 16. marca. Sejm je po daljši razpravi odobril nov alkoholni zakon. Ker so se v zadnjem času dohodki od državnega monopola na vinski cvet znižali, si je hotela vlada z novim zakonom, ki olajšuje uživanje alkoholnih pijač, zagotoviti nove dohodke. Na drugi strani pa vsebuje zakon stroge določbe glede uživanja alkohola po mladini. Tako je strogo prepovedano prodajati alkohol mladini izpod 20 let. Na Poljskem se je namreč zelo razpaslo med mladino uživanje alkoholnih pijač. Statistika kaže, da uživa na varšavskih ljudskih solah alkohol 62% deklic in 70% dečkov. Na neki varšavski gimnaziji komaj 5% dijakov od 3. do 8. razreda ne uživa alkohola! Vlada hoče z novim zakonom to razvado vsaj ublažiti, ako že ne zatreti.

Kralj Alfonz v Londonu

London, 16. marca. AA. Snoči je prisel v angleško prestolnico španski kralj Alfonz. Obiskal bo hudo bolno taščo princezino Beatrico. Poučeni krogi trde, da ima njegov obisk tudi politične smotre. Španski kralj namerava razpravljati o izpremembi španskega monopola o bencinu.

Ali naj grem - ali naj ne grem

Razmišljanja grofa Karoliya o koristi novega rimskega obiška

Budimpešta, 16. marca. or. V diplomatičnih krogih kroži zadnjih 14 dni neprestano novica, da bo zunanji minister grof Karolyi, ki je mimogrede povedano, nekoliko izpodrinil grofa Bethlena iz zunanje politike, dne 25. marca potoval v Rim. Obisk naj bi veljal italijanski vladi in je bil sklenjen baje že dolgo pred francosko-italijanskim sporazumom in seveda tudi pred zadnjim govorom italijanskega zunanjega ministra Grandija. Obisk madžarskega politika je bil nalašč zamišljen tako, da bi grof Karolyi mogel ostati vsaj mesec dni v Rimu, ter se osebno udeležiti mednarodne agrarne konference, ki jo bo sklical poljedelski inštitut v Rimu. Ker pa je francosko-italijanski sporazum v veliki meri ohladil romantično razpoloženje, ki je vladalo med Italijo in med Madžarsko, se dozdeva, da bo grof Karolyi poleg drugih stavil tudi tole vprašanje na italijansko vlado: »Ali smemo se računati na italijansko pomoč?« To vprašanje je postalo še bolj potrebno, odkar je Grandi pred dvema dnevooma v zelo razumljivem jeziku povedal, da bo odslej Italija delovala za spravo med narodi, cilj, katerega Madžarska ne časti prav posebno, in ker je dodal, da Italija smatra poedine zveze med gotovimi državami za miru škodljive, namig katerega tukajšnje časopise čisto pravilno tolmači tako, da se bo Italija polagoma izločila iz bloka držav, katerega je še nedavno snovala. Grof Karolyi bo torej imel veliko vprašanj razjasniti, ko se bo nahajal med štirimi očmi s svojim italijanskim kolegom.

Nekateri krogi zatorej zatrjujejo, da do obiska sploh ne bo prišlo več in da bo moral Madžarska resolutno načeti novo politiko, ki bo bolj v skladu z njenimi interesi in ki je ne bo spravljala v težave z njenimi miro-ljubnimi sosedi. »Magyar Ujsag« poziva vlado, menda prvič po zelo dolgem času, naj opusti vsako misel na romanja v Rim, ker od te strani država nima očitno ničesar več pričakovati. Iz istih krogov izvira tudi želja, da naj madžarska vlada aktivira trgovska pogajanja s sosednjimi državami, češ da je obzorje za madžarsko bodočnost postalo zopet zelo oblačno.

demokracija daje nov nauk, novo gospodarsko teorijo, katere se more končno privaditi vsak, ki se hoče gospodarsko podvrže. Boljševizem pa hoče preobličiti človeka, preobraziti Zemljo.

Boljševizem ima samo eno paralelo: krščanstvo. Zato ni prava fronta: tam boljševizem, tu nacionalizem, socialna demokracija ali še kaj. — Končno je samo ena fronta: Boljševizem — krščanstvo; prav posebno pa boljševizem katoličanstvo. Boljševizem hoče novega človeka,

Budimpešta, 16. marca. Ž. Predsednik turške vlade Izmet paša in zunanji minister Tefvik Ruždi Bej bosta v juniju obiskala Atene in Budimpešto. Tefvik Ruždi Bej sam pa bo obiskal Bukarešto.

Budimpešta, 16. marca. kk. Iz Londona je dospela danes zaupna informacija, da generalni ravnatelj madžarske splošne kreditne banke Tibor Zsitowski že dva tedna vodi v Londonu pogajanja o emisiji madžarskega državnega posojila v znesku 12 milijonov funtov, za katere je madžarska vlada že jeseni dobila predjem 3 milijonov funtov. Možno pa je, da gre pri teh pogajanjih samo za nov predjem.

Turški diktator gre?

Ankara, 16. marca. — Ž. Tukajšnji politični krogi trdijo, da se je Kemal paša odločil odstopiti od svojega mesta, ker se hoče udeleževati aktivnega političnega življenja. Zato bo prevzel predsedništvo vlade. Predsedniško mesto pa bi prepustil kakemu svojemu intimnemu prijatelju.

Anglija odprla ječe v Indiji

London, 16. marca. AA. Na današnji seji spodnje zbornice je tajnik za Indijo Wedgwood Benn dejal, da so izpustili na temelju sporazuma med podkraljem in Gandhijem 17.927 političnih jetnikov in 408 jetnic.

Zunanji minister Henderson je na zadevno vprašanje rekel, da je angleška vlada na zadnjem zasedanju Društva narodov predlagala, naj države, ki so se udeležile konference za carinsko premirje, čimprej ratificirajo to konvencijo. Pozneje je več držav ratificiralo omenjeno konvencijo in predložilo Društva narodov zadevne ratifikacije. Svet Društva narodov je odgodil razpravo o tem vprašanju, dokler ne bo pripravljena komisija razorožitvene konference zaključila svojega dela. Ker se je to že zgodilo, bo Svet Društva narodov razpravljal o tem na svoji prihodnji seji.

Dunajska vremenska napoved. Zaenkrat še ne bo nobene bistvene spremembe dosedanjega vremena. Na severozap. Avstrije bo začasno oblačno.

brez Boga; v dosegu tega cilja uporablja vse človeške in demonske sile. — Katoličanstvo hoče novega človeka — Bogočloveka; da doseže ta cilj so mu dane nadnaravne, božje sile. Kdo bo zmagal? Če bodo katoličani pojmovali svoje katoličanstvo kot abstraktno dogmo, ki nima stika z življenjem, uspehi in zmaga boljševizma nista sporna; če pa nam bo katoličanstvo živa resnica, božja sila, ki mora prenoviti naše zasebno in socialno politično življenje v duhu Kristusovem, tedaj ni dvoma, da bo Bogočlovek premagal obsedenca.

Nemci gredo v Rusijo..

Dr. Frederik Muckermann S. J.

Minster, 12. marca 1931.

Kaj jaz mislim o nedavnem potovanju nemških industrijalcev v Rusijo, me vprašate. V naslednjem vam hočem odkriti, četudi brezobzirno povedati svoje mnenje, katerega delijo z menoj široki krogi v Nemčiji. Nedavno še, me je neka tukajšnja komunistična revija imenovala lažnjivca, ker sem, tako piše, brez zadostnih dokazov pripovedoval strašno zgodbo o žrtvah sovjetskega režima. Ta zgodba, katero mi je avtentično povedal znani gospodarstvenik Arnold Rechberd, se glasi: Sovjetska tajna policija je delavske voditelje, ki so v Putilovih tovarnah delali propagando za stavko, tako kaznovala, da jih je na rokah in na nogah zvezane in do golega slečene položila na tla. Na njihovo telo so bile nato postavljene žive podgane, pokrite z velikim glinastim loncem. Policija je nato lonce obdala z vročim kamenjem, tako da so si morale podgane, da uidejo vročino, izgristi pot na svobodo skozi živo telo kaznovancev. Ta tako imenovana podganska tortura je bila že svoje dni avtentično dokazana od britskega generala Malcolna, ter od dveh angleških oficirjev, ki so imeli celo fotografije o tej torturi.

Lahko bi jaz predložil široki javnosti grozovite slike o mučenju, katerega uprizarja boljševiška tajna policija. Toda, tako me boste vprašali, v kakšni zvezi pa je vse to s potovanjem nemških industrijalcev v Rusijo, o katerem ste me naprosili za podrobnosti in za moje osebno mnenje. Saj se ni treba bati, da bi ti gospodje bili v nevarnosti, da jih glodajo podgane, nasprotno govorilo se bo o milijonih naročil in o zlatih gorah. Niti ene take fotografije ne bodo videli, slike, ki predstavljajo mučeniško smrt njihovih industrijskih kolegov.

Zakaj so torej ti nemški industrijalci potovali v Rusijo? Morebiti zato, da se na licu mesta prepričajo o uspehih »Pjatiletke«. Zaradi tega danes ni več treba hoditi v Rusijo, ker obstoja že zelo obširen material, ki večinoma, kakor tedne in tedne osebnega raziskovanja po sovjetskih arhivih. Če bi bilo samo to, potem bi ja zadostovalo, da potujejo samo ravnatelji nemških firm, tako pa se je tega romanja udeležila cela plejada zastopnikov nemške industrije, kako naj drugače tolmačim ta dogodek, kakor da so nemški industrijalci hoteli javno pokazati svoje rusofilske simpatije. Posledice tega nepremišljenega koraka bo moral pa nositi nemški narod. Posledice so usodepolne v dvojnem pogledu. Prvič so vtisi, ki so jih ti gospodje prinesli od svojega osemnedavnega potovanja v Rusijo in katere so mi nekateri izmed njih tudi osebno izpovedali, nepopolni ali celo napačni. Samo temeljiti poznavalci celokupnega sovjetskega sistema, in teh ni veliko, se bodo smeli izražati o

tem vprašanju. Seveda si nemški industrijalci predstavljajo, da je Rusija en kontinent, katerega bo treba šele odkriti in izkoristiti. Nadalje si domisljujejo, da je iz gospodarskega stališča bolj koristno imeti bogatina za svojega sosedo, kakor pa berača. To je vse lepo in prav, toda ljudje, ki so iznašli podgansko torturo, prav čisto nič ne mislijo na to, kako ruska naravna bogastva dvigniti v korist vsega naroda. Njih preveča samo ena misel in en nagon, namreč pripraviti svetovno revolucijo in izbrisati evropsko kulturo. Saj dobro vemo, da ruski narod ne pozna belega kruha, medtem ko so vsa svetovna tržišča prenapolnjena s sovjetsko pšenico. Vsak korak, katerega stori Evropa v korist Sovjetov, pomeni podpiranje pripravljavanja na svetovno revolucijo in na splošno uveljavljanje nečloveških boljševiških metod med kulturnimi narodi. Lahko je mogoče, da so naši nemški industrijalci, ki že desetletja govorijo samo o trgovini in dobičku, pozabili na pojem ideje. Naš moderni nemški gospodarstvenik je na žalost brez vsake ideje. S tem ne rečem, da mu ničesar idejnega ni sveto, ampak on nima nobenega merila za vrednotenje duševnega bogastva. Zato lahko rečem, da so se ti gospodje globoko motili, če so mislili s svojim nepremišljenim in kratkovidnim potovanjem koristiti domovini.

V drugem pogledu pa bo ta avantura napravila po vsem svetu vtis, da je Nemčija tudi iz političnega stališča definitivno optirala za Sovjete. Kaj pomaga namreč, tako si jaz mislim, če vsa evropska mednarodna politika še nosi pečat krščanske kulture, če pa v istem momentu najbolj vplivni in najbolj mogočni gospodarski predstavniki Nemčije isto zapadno kulturo na sramoten način prodajajo v moskovskih vladnih palačah za par milijonov revnega dobička.

Ne rečem, da bi nam iz političnega stališča zunanje zveze bile dobrodošle. Toda iz kulturno-političnega vidika moramo na vsak način preprečiti, da se krščanska kultura uadini kot služabnica amoralni in brezobzornosti, ki nima drugega namena, kakor isto krščanstvo poteptati in izbrisati. Naši industrijalci so se vrnili z glavami pokonci, češ, da so podvezeli dalekosežne korake. Da, podvezeli so jih: grandez, passus extra viam — velike korake, toda nastran poti — Zato dvignem svoj glas in svarim.

(Prepis samo z navedbo vira dovoljen.)

In vendar

Berlin, 16. marca. Ž. V prisotnosti ministrov Curtiusa, Dietricha in Stegerwalda je guverner Narodne banke dr. Luther obravnaval poročilo, ki so ga vladi predložili nemški industrijalci po vrnitvi iz Sovjetske Rusije. Nekateri finančni krogi trdijo, da so popolnoma osnovane vesti, da bi trgovina z Rusijo mogla zaposliti 150.000 brezposelnih nemških delavcev.

7. o olajšanju uvoza kapitala in kredita v Italijo.

Pariz, 16. marca. Ž. »Excelsior« piše, da se obenem, ko se v Rimu pogajata Anglija in Francija politično, vršijo v Parizu gospodarska pogajanja. Ob sodelovanju italijanskega senatorja Michelisa se izdelujejo statuti za italijanske delavce v Franciji. List trdi, da bo Italija šla Franciji do skrajnosti na roko, zato pa bo brezpogojno zase zahtevala supremacijo na Jadranu.

Pariz, 16. marca. kk. V mornariškem arzenalu v Brestu so večeraj slovesno spustili v morje križarko »Algeriac, zadnjo desetstotonsko križarko, ki je še dovoljena Franciji do l. 1936. Ladja ima topove z 21 cm kalibra in po bistveno močnejše obite, kakor so ponavadi križarke obite. Dalje so spustili v morje še eno 6000 tonsko križarko. Zgraditi nameravajo še dve enaki križarki, šest torpedovke po 2600 ton, dve topničarki, enega minonosca in štiri majhne torpedovke za kecionialno službo. O gradnji 23.000 tonske križarke še ni nič odločenega.

Idila ali mir pred viharjem

Italija zahteva supremacijo na Jadranu

Pariz, 16. marca. kk. Vsi pariški listi z zadovoljenjem pozdravljajo veliki Grandijev zunanje-politični govor. »Republique« piše, da je fašizem koočno spoznal, da se more od Francije dobiti s prijaznostjo več kakor z grožnjami. Zadanje dni se vršijo tudi že živahna pogajanja med Parizom in Rimom. Pred dvema dnevoma je prišla v Pariz italijanska delegacija pod vodstvom senatorja Michelija, ki hoče razpravljati o celi vrsti finančnih in gospodarskih vprašanj. Obenem se bo francoski poslanik v Rimu, ki se nahaja ravnokar v Parizu radi poročanja, vrnil jutri v Rim z novimi instrukcijami. »Excelsior« piše, da bo z rimsko konzultu razpravljalo o naslednjih vprašanjih: 1. o statutu za italijanske delavce v Franciji glede socialnega zavarovanja, 2. o sklepu paroplovnega dogovora, 3. o reviziji trgovinskih pogodb z znižanjem gotovih tarifnih postavk in zvišanjem uvoznih kontingentov za italijanske industrijske in kmetijske proizvode, 4. o novi razdelitvi kolonialnih mandatov, 5. o pravici naseljevanja Italijanov v Tunis, 6. o spremembi meje med Tunisom in Tripolisom,

Nov zakon o vstopu v dipl. službo

Belgrad, 16. marca. AA. Nj. Vel. kralj je predpisal in objavil zakon o izpremembah in dopolnitvah § 12. in 30. zakona o ureditvi ministrstva za zunanje zadeve in diplomatskih in konzularnih zastopništev kraljevine Jugoslavije v inozemstvu z dne 25. marca 1930.

§ 1. Določbe § 12. zakona o ureditvi ministrstva za zunanje zadeve in diplomatskih in konzularnih zastopništev kraljevine Jugoslavije v inozemstvu z dne 25. marca 1930, v kolikor se nanašajo na sprejem pripravnikov za diplomatsko konzularno stroko v ministrstvu za zunanje zadeve, se izpremenijo in se glase:

Sprejem pripravnikov v diplomatsko-konzularno stroko bo dvakrat na leto. Izbralo jih bo ministrstvo za zunanje zadeve po položenih sprejemnih izpitih v soglasju s proračunskimi možnostmi, in sicer po temle redu:

1. ministrstvo za zunanje zadeve bo razpisalo vsako leto najdalje do 1. aprila natečaj za tolikšno število pripravnikov, kolikor jih je za to leto predvidenih v proračunu. Oni, ki žele stopiti v diplomatsko konzularno službo, se morajo prijaviti ministrstvu za zunanje zadeve najdalje do 1. maja 1931. Svoji prijavi morajo priložiti vse potrebne listine za oceno svoje kvalifikacije. Prijavljeni kandidati morajo položiti izpit po vrstnem redu, na način in v času, ki ga določi predsednik izpraševalne komisije, najdalje pa do 1. junija. Če bi bilo prijavljenih več kandidatov, lahko minister za zunanje zadeve na predlog predsednika izpraševalne komisije ta rok podaljša do 1. julija.

Najdalje do 1. avgusta t. l. imenuje minister za zunanje zadeve iz vrst kandidatov, ki so položili izpit, določeno število pripravnikov, upoštevaje pri tem vse okoliščine, predvsem vse osebne kakovosti, strokovne kvalifikacije in ocene izpita.

2. Za primer, da po izpitu ostanejo nekatera pripravniška mesta še nezasedena, razpiše minister za zunanje zadeve drugi natečaj na podlagi proračuna t. l. in sicer najdalje do 1. oktobra za tolikšno število pripravnikov, kolikor je ostalo v soglasju s proračunom nezasedenih pripravniških mest.

Oni, ki žele stopiti v konzularno diplomatsko službo, se morajo prijaviti to pot ministrstvu za zunanje zadeve najdalje do 1. novembra t. l. Svoji prijavi morajo priložiti vse potrebne listine o svoji kvalifikaciji. Prijavljeni kandidati položijo sprejemni izpit po vrstnem redu, na način in v času, ki ga odredi predsednik izpraševalne komisije, najdalje pa do 1. decembra t. l. Če bi bilo preveč prijavljenih kandidatov, lahko minister za zunanje zadeve na predlog izpraševalne komisije podaljša ta rok do 1. januarja. Najdalje do 1. februarja t. l. imenuje minister za zunanje zadeve one kandidate, ki so položili sprejemni izpit, pri čemer bo upošteval vse okoliščine, predvsem splošne osebne lastnosti, strokovne kvalifikacije in ocene izpita. Po 1. februarju pa do novega natečaja ni več imenovanj novih pripravnikov.

3. O sestavi izpraševalne komisije in o načinu imenovanja predsednika in njenih članov bo minister za zunanje zadeve predpisal uredbu o sprejemu v službo in o polaganju izpitov za uradnike ministrstva zunanjih zadev. Kandidati, ki pri prvem natečaju niso položili izpita iz posameznih predmetov, ga ponavljajo samo iz onih predmetov, pri katerih so padli. Kandidati, ki so položili izpit, a niso bili imenovani za pripravnike, se bodo upoštevali glede imenovanja po novem natečaju, ako vnaprej določenem roku izjavijo ministrstvu, da vztrajajo pri prijavi za vstop v diplomatsko konzularno stroko in ako medtem niso dovršili 30. leta.

§ 2. Določbe § 30. zakona o ureditvi ministrstva za zunanje zadeve in diplomatskih in konzularnih zastopništev kraljevine Jugoslavije v inozemstvu z dne 25. marca 1930, v kolikor se nanašajo na število tajnikov in pripravnikov v ministrstvu za zunanje zadeve se izpremenijo in se glase: 42 (dva in štirideset) tajnikov, 13 (trinajst) pripravnikov, mesto dosejanih 38 tajnikov in 19 pripravnikov.

Zagrebška vremenska napoved. Po večini oblačno; zmerno mrzlo; verjetno je, da se bo vreme nekoliko poslabšalo.

Nov „napad“ na miličnike

Tržaški tisk o „slavokomunističnih elementih“

Trst, 16. marca. V nedeljski izdaji poročajo tukajšnji listi o novem napadu na nekega miličnika, ki da so ga izvršili »slavokomunistični elementi«. V petek se je miličnik Rudolf Tence, star 22 let, vračal z vlakom ob 20.50 iz Tržiča, kjer je nameščen kot mehanik v ladjedelnici, proti Sv. Križu. S svetokrižke postaje pelje pot skozi gozdček. Radi vetra in slabega vremena je slovenski miličnik, seveda v delavski obleki, korakal počasi v breg. Nenadoma je počil iz gozda proti njemu strel. Tence se je spustil v beg, nato sta padla še dva strela, a noben od njiju ni pogodil miličnika. Ta je o dogodku takoj poročal na orožniški postaji. Ti so uvedli takoj preiskavo. Okoli pokdruge ure po polnoči so vdrl v stanovanje 23 letnega kamenarja Ferdinanda Košute, ki je že spal. Košuto so na mestu aretirali. Ta je zatrjeval, da je povsem nedolžen in da je bil v času, ko je

bil izvršen napad, že davno doma. Orožniki so baje na podlagi izpovedi nekaterih vaščanov ugotovili, da Košutova izjava ne odgovarja resnici, aretiraneca da so namreč še po napadu videli na vasi. Ob raznih priložnostih se je baje izjavil, da se bo maščeval nad fašisti in bo katerega ubil. Radi tega ga je policija obdržala v zaporu. Orožniki so baje našli v gozdu tri izstreljene naboje za avstrijske puške. Takšno puško da je nekdanji aretirani Košuta.

To ni prvi »napad« te vrste v tržaški okolici. Prav v Križu je bil pred letom izvršen podoben »napad«. Tudi takrat so neznanec streljali iz gozda na miličnika in menda prav na istega Tencega. Pozneje je fašistični tisk kar utihnil, ker ni mogla policija ugotoviti ali je bil napad res izvršen ali ne. Fant hoče očitno postati junak.

Politični umori v Nemčiji

Viharna seja v državnem zboru

Hamburg, 16. marca. AA. V zvezi s senzacionalnim umorom komunističnega poslanca v hamburškem deželnem svetu Henninga sta bila aretirana dva narodna socialisti. Henninga so atentatorji brutalno umorili s strelji iz revolverja v avtobusu in pri tem ranili več drugih potnikov. Umor je imel silen odmev v vsej Nemčiji. Časopisi zahtevajo, naj oblasti preprečijo krvava razračunavanja med komunisti in narodnimi socialisti, ki ogrožajo javni red in mir.

Berlin, 16. marca. kk. Včerajšnji krvavi zločin v Hamburgu je imel danes za posledico velik vihar v državnem zboru. Socialni demokrati so vložili predlog, s katerim zahtevajo zakon, da se imajo politični umori pobijati bolj učinkovito in da se sprejmejo ostreje odredbe za trgovino z orožjem in municijo. Komunisti so predlagali, da se ukine prepoved zveze rdečih frontnih bojnikov. Ker so narodni socialisti ne udeležujejo sej državnega zbora, se je glavna jeza komunistov obrnila proti socialnim demokratom. Socialnodemokratski poslanec Solmann je izjavil, da v nobeni državi na svetu ni toliko krvavih političnih dejanj kakor v Nemčiji. To je za Nemčijo kulturna sramota. (Velik hrup pri komunistih, ki kličejo: »Hinave!«) Opazila se je posebna pripomba, da se ob nemško-belgijski meji in v srednji Nemčiji vrši živahna trgovina z

orožjem. Še hujski hrup pa je nastal, ko je dobil besedo komunist Lohagen, ki je očital socialnim demokratom, da so oni s svojo politiko omogočili taka krvava dejanja, in da sta bivši socialnodemokratski policijski predsednik Zörgiebel in sedanji pruski notranji minister Severing sokriva zločinov, in da sta pomočnika delavskih umorov. Zato mu je predsednik odvzel besedo. Lohagen pa je med hrupom govoril dalje, nakar je podpredsednik prekinil sejo. Lohagen je pa še vedno dalje govoril, nakar so komunisti zapeli internacionalo.

Med pavzo so se komunisti in socialisti med seboj zmerjali na najsurovejši način. Ko je potem podpredsednik na novo otvoril sejo, je sporočil, da je komunistični poslanec Lohagen izključen iz tridesetih sej. To je komuniste nekoliko pomirilo. Zastopnik socialnih demokratov je nato ugotovil, da je bilo zadnje leto v Nemčiji 300 političnih umorov.

Zahteva socialnih demokratov za poostreno zakonodajo proti političnemu umoru je bila nato sprejeta z vsemi glasovi proti glasovom komunistov in zastopnikov Landvolka, odklopljen pa je bil komunistični predlog, da se zopet dovoli zveza rdečih frontnih bojnikov.

Hitlerjevi emisariji v Avstriji

Dunaj, 16. marca. O pogajanjih za tesnejše sodelovanje med narodnimi socialisti in Heimwehrom, ki se vrše v zadnjem času, poročajo iz zanesljivega vira tole: Svoječasno se je že grof Starhemberg pogajal s Hitlerjem za programatično sodelovanje med hitlerjanci in Heimwehrom. Pogajanja so se takrat razbila. Nedavno pa je narodna socialistična stranka poverila poslancu Göbbelsu nalogo, da stopi v stik z dr. Steidlom, ki je že delj časa v sporu s Starhembergom. Göbbels se že več časa mudi v Innsbrucku in se pogaja z dr. Steidlom. Vse kaže, da tudi zdaj ne bodo hitlerjanci imeli uspeha. Narodni socialisti namreč zahtevajo, da se jim Heimwehr popolnoma podredi, heimwehrovci seveda nočejo pristati na to zahtevo in se s tem zapisati smrti. Splošno domnevajo, da je major Pabst, ki se je delj časa mudi v Nemčiji in bi se rad vrnil v Avstrijo, ugledil pot za ta nova pogajanja.

Poplave v Sremu

Sremska Mitrovica, 16. marca. Ž. Voda je snoči zopet narasla. Pri Rači je preplavila 500 jutre zemlje. Hiše je bilo treba izprazniti. Bosna pri Doboju je dosegla 273 cm, pri Zvorniku 354 cm.

Nova Gradiška, 16. marca. Ž. Pri Jasenovcu je voda narasla na 680 cm. Pri Stari Gradiški za nadaljnih 6 cm. Poplavila je vso vas, izveniš kaznilnico. Vendar hiše niso v nevarnosti, ker stojijo na vzvišenih mestih. Promet se vrši s čolni.

Zahaj se je vrnil Titulescu

Bukarešta, 16. marca. Ž. Vsi listi se obirno bavijo z Titulescov vrnitvijo. Uradno se želi označiti Titulescov prihod kot službeno potovanje in prikriti njegovo politično ozadje.

»Adeverule« je zvedel, da je prišel Titulescu izključno iz političnih razlogov in da bo njegova avdiencia pri kralju imela velik pomen. Razgovarjala se bosta o romunskih notranjih političnih problemih. Kralj bo iskal Titulescov nasvet. Titulescu nikakor ne bo vstopil v to vlado. Mandat za sestavo nove vlade bo sprejel, če bi mu kralj pustil proste roke. Titulescu se je razgovarjal z Mironecom in z drugimi politiki ter šefi opozicije. Včeraj je kralj sprejel Titulesca v avdienco. V teku njegovega bivanja v Romuniji ga bo še večkrat sprejel.

Ladjo uničila eksplozija

Newyork, 16. marca. kk. V bližini otoka St. Barbe ob Novi Fundlandiji se je potopila kitolovska ladja »Wiking«, na kateri je bilo 150 mož posadke in filmska ekspedicija, ki je snemala filme iz mornariškega življenja. Prebivalci ob obali so javili, da so v soboto ponoči opazili eksplozijo, da je parnik zajel požar in da je več ljudi z ladje skušalo na ledenih ploščah doseči obalo. Tri pomožne ladje so odplule iz St. Johnsa na pomoč. Pozneje vesti javljajo, da je bilo mogoče polovico posadke rešiti. Mnogo ljudi je ubila eksplozija sama, dočim nekateri se blodijo na ledenih ploščah.

Belgrajske vesti

Belgrad, 16. marca. m. V oddelku za davke v finančnem ministrstvu je končno veljavno končano delo na uredbi o zakonu o skupnem davku na poslovni promet. Obenem s to uredbo se izda tarif k skupnemu davku na poslovni promet, ki bo obsegal 813 tarifnih števil. Besedilo je že izročeno »Službenim novinam«.

Belgrad, 16. marca. Ž. Oddelek za davke v finančnem ministrstvu je izdal navodila o petletnem odplačevanju dolžnih davkov po kronskih priznanih in potrjenih o vojni škodi.

Belgrad, 16. marca. kk. Na vseučilišču v Solunu so ustanovili institut za poučevanje vseh balkanskih jezikov, razen tega pa tudi za nemščino, angleščino, francoščino in italijanščino.

Občni zbor Kluba koroških Slovencev

Ljubljana, 16. marca 1931.

V soboto popoldne so se v beli dvorani hotela Union zbrali na običnem zboru društva koroških Slovencev koroški emigranti iz vse Slovenije. Zastopana sta bila tudi pododpora v Mariboru po predsedniku Hochmüller in v Celju po predsedniku dr. Reberniku in tajniku Rajhmanu.

Opazili smo tudi naše agilne kulturne delavce, med njimi ravnatelja Spicarija iz Radovljice, dr. Janežiča z Bleda, živnozdravnika Ravtarja in nadučitelja Horvata iz Kamnika.

Po poročilih funkcionarjev kluba se je razvila obširnejša debata o delovanju kluba in njegovih ciljih. Skupščina je bila skoraj enoglasno mnenja, da bodi cilj društva gojenje družabnosti med koroškimi emigranti in gojenje ljubnezi do koroške grude. »Klub koroških Slovencev« ni nobeno društvo irendentistov, marveč hoče gojiti edino le kulturne stike s slovensko manjšino na Koroškem. To ne samo, da je po mednarodnih pogodbah dovoljeno, ampak je naša sveta dolžnost, saj Nemci povsod na svetu podpirajo z vso vmeno svoje manjšine. Skupščina je obžalovala, da Avstrija po 10 letih še ni izpolnila v St. Gernemski mirovni pogodbi prevzete obveznosti glede slovenske manjšine na Koroškem.

Po običnem zboru se je zvečer vršil družabni sestanek v hotelu Strukelj; udeležba na istem je bila nadvse pričakovane sijajna. Posebno pa se je izkazal pevski odsek pod vodstvom gospoda Novaka, pošne upravitelja v Ljubljani, kateri je pel narodne pesmi iz Koroške lako, kakor se iste danes pojejo po vaseh na Koroškem.

Vsi udeleženci so se v pozni uri poslovili, izražajoč iskreno željo, da bodo na prihodnjem običnem zboru mogli konstatirati, da je Avstrija vsaj deloma izpolnila svoje obljube in dala Slovincem na Koroškem manjšinske pravice, kakor jih v take izdatni meri uživa nemška manjšina v Jugoslaviji.

Pattel na Dunaju

Dunaj, 16. marca. kk. Gandhijev soborec, župan bombayski Pattel je dospel na Dunaj. Bivši predsednik indijskega narodnega kongresa, ki je star nad 60 let, je fečo težko prenašal in se bo dal na Dunaju v sanatoriju zdraviti po specialistih zaradi želodčne bolezni.

O smrtonosni megli

Bruselj, 16. marca. AA. Izredna komisija, ki je imela nalogo, da dožene narav in vzroke smrtonosne megle v dolini Moze, je objavila poročilo, v katerem obdoljuje te nesreče krajevne oblasti v Liegu in industrijalce v tej dolini. Zадnji so zamerili vse varnostne odredbe, da uničijo škodljive in strupene pline, ki so uhajali skozi tovarniške dimnike. Na drugi strani pa so bile obtožile premalo stroge in niso dovolj pazile na kršilce varnostnih odredb.

Princ rojen v spalnem vozu

Berlin, 16. marca. AA. Včeraj se je rodil v ekspresnem vlaku, ki je vozil v največjo hitrostjo iz Šlezije v Berlin, mali princ. Mati malega princeza je princezinja Hohenlohe.

Drobne vesti

Zagreb, 16. marca. Ž. V Zagrebu se na svojem potovanju na Sušak mudi ugledni poljski književnik Vaclav Rogowicz kot delegat poljske po naši rivjeri.

Pariz, 16. marca. kk. Pri vstopu v pristanišče Cherbourg je privatna jahta italijanskega milijonarja Valentija zadela ob skale. Pilotski parnik je rešil mostvo in lastniško rodbino.

Moskva, 16. marca. kk. Osrednji odbor javlja, da je komunistična stranka v l. 1930. narasla za 650.000 članov, med njimi za 450.000 industrijskih delavcev, ki pa še ne dosežejo začetnih 50% članstva stranke. Opazilo se je posebno, da po pušča vstopanje komosmolcev v stranko.

Slovenci v Gradcu

Gradec, marca.

Ves čas po vojni do lanskega leta se je zdelo, da slovenskega vprašanja za Gradec ni več, kljub temu, da biva tukaj še na sto in sto in morda še več naših ljudi. Oče in mati skrivata za svojim trdo zasluženim šilingom svoje narodno prepričanje, a njihovi otroci, vzgojeni po nemških solah in nemških nacionalnih organizacijah, se sramujejo pokoljenja svojih očetov. Krivda vsemu temu leži gotovo na strani naših krogov, ki niso nikoli, niti še danes pokazali razumevanja za tukajšnju slovensko kolonijo. Obratno, kako gledajo drugi narodi na svoje ljudi v tujini! Čehi, n. pr. se postavljajo tukaj s krasnim, popolnoma modernim urejenim Narodnim domom ter svojo organizacijo »Praha«. Glavna zasluga pri tem gre njihovemu konzulu in konz. sekretarju Stary-ju, ki sta v ta namen zastavila vse svoje moči.

Tako je bilo životvarjenje slovenske kolonije do lanskega leta, do proslave 20-letnice graškega Slov. kat. izobr. društva »Kres«. To proslavo lahko beležimo danes za nekaj početek novega življenja za graške Slovence. Obe njihovi društvi »Kres« in »Čitalnica« sta si na deli nalogo, da nadaljujeta započeto delo, ki ni ostalo brez uspeha. — Pod vodstvom g. cand. med. Maksima Sevskega se je sestavil iz obeh

društev skupen slovenski pevski zbor, ki si je kmalu pridobil priznanje, ne samo pri naših ljudeh, temveč tudi pri vseh drugih narodnostih, ki so zastopane v Gradcu — ravnotako tudi pri Nemcih. Dne 4. t. m. se je vršila velika internacionalna prireditev, na katero je bil povabljen tudi slovenski pevski zbor, da sodeluje. Bil je to prvi slučaj po vojni, da so nastopili Slovenci pred povečini nemške, graško publiko. Uspeh je bil popoln, kar kaže kritika, ki jo je objavil graški »Tagblatt«, ki ne more dovolj prehvaliti slov. pesmi ter mirnega in odločnega nastopa zbora.

Kar tiče slovenskih prireditev, ni bilo slučaj, da ne bi bili povabljeni tudi Slovenci, da sodelujejo. Iz tega se jasno vidi tudi naloga, ki sta si jo še nadela »Kres« in »Čitalnica«, da tvorita ti dve slov. društvi nekaj stik med vsemi tukajšnjimi Slovani. Poleg Čehov so to v prvi vrsti Bolgari, pristaši pokojnega Stambolijskega, ki je padel kot žrtev za jugoslovansko idejo. So to ljudje, ki so zaprisegli, da hočejo delati v duhu svojega voditelja ter nadaljevati njegovo veliko delo. Kot taki sodelujejo tudi v slov. pevskem zboru ter se gibljejo večji del samo med Slovenci. To pristržno razmerje med Slovenci in Bolgari se je zlasti še pokazalo na bolgarski prireditvi, dne 1. t. m., na kateri so sodelovali tudi Slovenci. Tudi bolgarska kolo-

nija je močna in zelo dobro organizirana, njeni člani so bili ali izgnani, ali pa so se radevoljno izselili iz domovine pred novim režimom. Dal Bog, da bi delo v zblíževanju z Bolgari privedlo do onega cilja, ki je že stoletni san naših očetov, da bi si vsi južni Slovani od Jadranskega do Črnega morja stali ob strani — z roko v roki.

Pretekli mesec, 14. febr. se je vršila v češkoslovaškem Narodnem domu samostojna slovenska prireditev, ki jo je začel g. cand. med. Maksim Sevske ob nabito polni dvorani. Uspela je v vseh ozirih nepričakovano dobro. »In tujina se diči z deli njihovih rok« — udarila je težko v recitaciji župančičeva »Duma«, a Iv. Cankar »Iz moje mladosti« je tiho izpregovoril našemu človeku v tujini in mehko je izzvenela slovenska pesem v hrepenenju po domovini, ki ga je podkrepil še solist g. cand. med. Dušan Kunec s svojim liričnim tenorjem.

V soboto, 7. t. m. smo obhajali skušno s Čehi Masarykov proslavo. Slov. pevski zbor je odpel obe češki himni in nekaj slov. pesmi. Češka »Na Tatru sa blyska«, odjeknila je v »Oj Triglav moj dom«. Po proslavi se je razvil skupni družabni večer, ki je potekel kot med brati, ob spominu na naše največje može, kot so Masaryk, dr. Jan. Ev. Krek, Iv. Cankar in Stambolijski.

Lepi Dixavon-lasje
sedaj tudi z

Dixavon-Shampooom

podeluje vasim lasjema novi sijaj in mehko polnost. Pixavon-Shampooom je popolnoma brez sode.

Jedan svežanj zadostuje za 2 pranja in stane samo Din. 3'50

Odol Kompanija d. d., Beograd

Dr. Murkova proslava na praški univerzi

Preteklo sredo je Karlova univerza v Pragi na slovesen način proslavila 70-letnico prof. Mat. Murka, vodje slovenskega seminarja na filozofski fakulteti. V veliki dvorani filozofske fakultete so se zbrali množični dijaki, člani profsorskega zbora filozofske fakultete in zastopniki oblasti. V imenu univerze je slavljenca častil dekan filozofske fakultete dr. Weingart in orisal njegovo delo za napredek slovenskega jezikoslovja. Poudaril je predvsem njegov studij narodnega življenja pri Srbih in Hrvatih zlasti v Bosni in Hercegovini. Omenil je njegove studije o cerkvenoslovanski literaturi teh narodov; trajen spomenik si je postavil slavljenec v slovenskem seminarju Karlove univerze, katere-

mu je mnogo pripomogel do sedanjega razmaha.

Za njim je govoril dr. Horák, ki je podal pregled Murkovega literarno-historičnega dela. Za tem so slavljenca častili zastopniki oblasti, Češke akademije znanosti in umetnosti, Slovenskega inštituta, Francoskega inštituta in francoski slavisti.

Prof. Murko je v svoji zahvali pozival mladino za čim intenzivnejši studij slovenskih jezikov in narodnega življenja in z besedami »Sursum corda« končal svoj lepi nagovor.

Lidové listy poročajo, da namerava dr. Murko zapustiti vseučiliško stolico in stopiti v pokoj.

V zaloških železniških barakah

500 ljudi čaka odrešenja

Zalog, 16. marca 1931.

Pred vojno nismo poznali pri nas stanovanjskih barak. Med vojno pa je takratna vojaška oblast zgradila celo vas zasilnih barak na zaloški postaji in ob tirih. Po vojni je prevzela te barake železnica, ki jih je nekoliko popravila in namestila v njih okoli 150 družin, predvsem primorskih beguncev-železničarjev, ki so si že večina pridobili državljanstvo in v tukajšnji občini domovno pravico. Vas Zalog ima po zadnjem štetju nekaj čez 800 oseb, vsaj polovica teh je v železniških barakah. Gotovo je, da v teku 13 do 15 let taka provizorična stavba odpove, in zgoditi se utegne danes ali jutri, da bo treba teh 500 oseb nastaniti v rednih stavbah, kajti barake so začele razpadati, razpadajo temelji in strehe, tako da morajo v deževnih dneh, po nekaterih barakah ljudje razpeti v sobah dežnike.

Večkrat so že prosili, in moledovali za od pomoč. Tudi so že govorili, da bo sezidana v Zalogu večja stanovanjska hiša za te reveže, toda vedno odlašajo in odgovarjajo, češ da ni kritja za tak izdelek. Ako pa bodo zavlačevali, se bo lepega dne vse skupaj podrlo. Znano nam je, da je pri ljubljanskem ravateljstvu ustanovljen fond za zgradbo železničarskih stanovanj, in da tudi železnica sama namerava zidati za železničarje v raznih krajih stanovanjske hiše. Tako se vrši v kratkem, kakor smo čitali, v Mariboru že dražba za zgradbo takih hiš. Železi in prosili bi ljubljansko ravateljstvo, da tem bednim stanovalcem v zaloških barakah iz tega

Razglas o ljudskem štetju

Ljubljana, 16. marca. AA. Razglas o popisu prebivalstva (ljudskem štetju).

Letos se bo izvedel v vsaj kraljevinu splošno ljudsko štetje. Popisalo se bo prebivalstvo, kmetijska, gospodarska in domača živina po stanju o polnočju med 31. marcem in 1. aprilom.

Namen popisovanja je ta, da dobi država in samoupravna oblastva ter vse javne in privatne gospodarske, socialne in kulturne ustanove statistične podatke, ki so jim za uspešno delovanje neobhodno potrebni. Popisovanje je torej izredno važno delo, od katerega bo imel posredno korist vsak posameznik.

Zakon o popisovanju določa izrečno, da se smejo uporabiti pri popisovanju zbrani podatki samo za obče statistične namene in da se zlasti ne smejo uporabljati za kakršnokoli obremenjevanje prebivalstva, ne z davki, ne z dokladami. Čuvati se morajo kot stroga uradna tajnost. Zato se ni treba nikomur bati, da bi si mogel z odkrito navedbo zahtevanih podatkov kakorkoli škodovati. Podatke bodo zbirali občinski popisni odbori potom popisovalcev. Zbrano popisno gradivo bodo predložile selske občine potom sreskih načelstev, avtonomna mesta pa neposredno državnemu statističnemu uradu v Zagrebu, ki bo gradivo zbral in uporabil v zgoraj omenjene namene.

Vsak pismen državljan je dolžan prevzeti popisovalno delo, ki mu ga bo poverilo občinsko ali državno oblastvo. Popisovalni organi so v času, ko opravljajo popisovanje, javni uslužbenci in uživajo kot taki posebno zaščito zakona. Opravičeni so vstopiti v svojem popisnem okolišu v vsako hišo in v vsako stanovanje in pregledati vsako poljedelsko gospodarstvo. Opremljeni bodo s posebno od občine izdano legitimacijo, v kateri bo točno opisano popisno področje in s katero se morajo izkazati.

Vsakdo je dolžan povedati resnico o vsem, kar mu od popisovalca vprašajo. Kdor se izogne popisu ali zataji kako osebo v svojem hišnem gospodarstvu ali odreče podatke ali da neresnične izjave, dalje kdor bi pri takem kaznivem dejanju pomagal ali oteževal popisovanje z razširjanjem neresničnih vesti, se kaznuje z denarno kaznijo od 10 do 500 dinarjev, če pa denarne kazni v določenem roku ne plača, z zaporom od 1 do 20 dni. Odgovarja pa tudi za morebiti prizadejano škodo.

Enako se kaznuje popisovalni organ, ki ne bi varoval uradne tajnosti ali ki bi se sicer pregrešil zoper svoje dolžnosti.

Prihajujemo, da se bo vsakdo zavedal občekoristnosti ljudskega štetja in da bo rade volje izpolnil dolžnosti, ki mu jih nalaga ta zakon in državljanska zavednost.

Požar na žagi

Slovenjgradec, 14. marca.

Preteklo sredo okrog 5 popoldne je požar uničil žago ter zraven stojčo leseno kočjo za žagarja, last J. Ramšak v Gradišču. Zgorelo je tudi raznega orodja in lesa v vrednosti 4000 dinarjev. Lastnik trpi škodo do 50.000 Din, ki je krita deloma z zavarovalnino za 25.000 Din.

Požar je nastal po nesreči žagarja. Odšel je v spodnji del žage k popravilu nekega pogonskega koleasa. Medtem pa se je od železne peči v koči užgala lesena stena, od koder se je potem razširil požar tudi na žago in jo uničil do tal. Žagar je slišal pokanje v koči in žagi, ni se pa spomnil na to, da bi v zgornjih delih bil požar, ki je vršil svoje razdejaje. Ko pa prišel izpod žage, je videl, da je zgornji del žage že ves v plamenu, nakar je takoj obvestil lastnika žage in sosedo, kateri pa niso mogli drugega rešiti kakor zraven žage zložen zrezan les in hlode. Žagar je drugi dan, ko ga je gospodar izplačal kolikor mu je imel ter odslavlil, najbrž radi strahu odšel neznano kam ter ga do sedaj še niso izsledili.

Nova tovarna v Kranju

Tovarna »Jadransko-Posavske čevljarne v Kranju« v obratu.

Gradimo in podpirajmo domačo industrijo

Kranj, 5. marca.

V zgodnjem povojnem času je med nekaterimi čevljarskimi mojstri v Kranju in okolici dozorela osnovna misel združiti se s skupnim kapitalom k skupnemu delu. Ta zamisel je doživela po nekaj letih marljivega dela in skupnega intenzivnega truda svoj triumf v trenutku, ko je v polni pripravljenosti s polno paro stekla nova tovarna »Jadransko-Posavske čevljarne«, ki se ponosno dviga ob levem samskem nabrežju nasproti »Jugoslovske« kot znak moči in dela. Kljub splošni gospodarski depresiji, v katero zapadajo druga za drugo skoro vse industrijske, trgovske in obrtne panoge, moremo reči, da zaenkrat mlada tovarna »Jadransko-Posavske čevljarne« s te strani ni ogrožena, kajti podjetje je v razveseljivem teku in vse oboje zaposleno. Tovarna ima dovolj naročil, da more obrat vztrajati v polnem obsegu. Živahno vrvenje, ki je prej polnilo Rožno ulico, ko se je podjetje nahajalo v stari stavbi v sredi mesta, se je sedaj preneslo v savsko predmestje, ki je danes izhodišče vse kranjske industrije. Meseca februarja se je vršila kolavdacija nove tovarniške stavbe, kateri je v pogledu zahtev po modernem grajenju zgradbi kaj lahko dali ugodno oceno.

Tovarna, ki kaže svojo impozantno fronto proti zapadu, ima v notranjosti dve veliki, prostorni, svetli in zračni dvorani, eno nad drugo, v katerih obeh je nameščeno poleg nekaterih prejšnjih starih strojev vse polno novih, ki so vsi na električni pogon. V spodnji dvorani se čevlji vrezujejo in prirojujejo, v zgornji pa se deloma s stroji, deloma pa z ročnim delom dokončujejo. Tovarna ima nadalje centralno kurjavo, izdatno električno razsvetljava, vse varnostne in higijske naprave, ki omogočajo neškodljivo bivanje v prostorih, ki so, kot že omenjeno zračni, visoki in dovolj svetli. V severnem koncu stavbe so v obeh dvoranih velika skladišča, pisarna in pritlikline.

Nova tovarna »Jadransko-Posavske čevljarne v Kranju«, ki zaposluje znatno število izključno domačih ljudi, je prvo in največje torej nekako reprezentančno podjetje v čevljarski stroki, v Kranju zlasti še po svojem v zadnjem v zadnjem času povečanem obratu. Podjetje je izključno domačega izvora in vse skoz v domačih rokah. — Bodimo optimistični in prerokujemo mladi in novi tovarni kljub kritičnim časom in težkostem, ki jih bo še morala prebroditi, velik plodonosen in sijajen razmah.

Roparski napad pri belem dnevu

Trbovlje, 15. marca.

Vrbajs Marija, p. d. Golobova iz Praprotnega, donša že več let vsak dan mleko delavskim družinam. Tako se je s svojim košem napotila tudi v soboto 14. marca. Bila pa je nesrečna, ko se je okrog ene popoldne vračala čez hrib Plesko domov. Prav na samotnem jo je napadel neki možki, ki je skočil izza drevja in jo pričel hudo obdelavati z nekim lesom po glavi. S silo se boreč z napadalcem, mu je izmaknila predmet iz rok. A hudobnež je pograbil njeno palico in jo ž njeno pobil na tla.

Ko je bila ženska nezavestna, ji je pobral ves denar, ki ga je imela s seboj, to je okrog 120 Din. Napadalec pa je zamogla v hipu le toliko spoznat po obrazu, da ga je mogla delno opisati orožništvo. Isti dan se je iz svoje službe vračal po istem potu g. Osredkar, ključavničarski predelavec. Opazil je nekega možkega, ki se mu je nekako umikal po grmovju. Osredkar pa, ki je o napadu že vedel, je javil to pisarni dnevnega kopa »Neža«, ki je takoj poslala nekaj korajžnih delavcev iskat napadalec. Res so ga našli, toda začel je bežati. Pričela se je prava dirka za tolovajem, ki so ga s težko mujo ujeli in zvezali ter poklicali orožništvo.

Prijeti je brezposelni Peter Koritnik. Orožnikom je zločin priznal. Imel je še 100 Din ukradenega denarja, za drugo pa si je kupil cigaret. Tička je tukajšnje orožništvo spravilo na varno.

Za žrtve potresa

Poleg Pirave je pri zadnje potresu najbolj trpelo Valandovo, ki je tudi vse porušeno. Boda ljudstva, ki je izgubilo vse imetje in mnogo svojcev, je strašno. Največji reveži so otroci, ki se brez strehe in hrane potikajo okrog. Hitro so oblasti organizirale zasilne kuhinje, ki kuhajo za ponesrečence. Naša slika nam kaže prizor, ko otrokom dajo mleka.

Lakner bo kmalu sojen

Preiskava zbrala že ogromen material.

Ljubljana, 16. marca.

V preiskovalni zapor delžnega sodišča je bil pred dnevi pripeljan četrti član Laknerjeve vlomilske tolpe, 18-letni Jakob Jančar, ki je skupaj z Laknerjem, glavarjem tolpe izvrševal razne tatvine in vlope kot aktivni pomagač. Jančar je preiskovalnemu sodniku popolnoma odkrito priznal vse vlopm in tatvine, ki jih je sam izvršil z Laknerjem, odnošne je vedel, da jih je Lakner insceniral.

Preiskava proti Laknerju samemu se nadaljuje z največjo natančnostjo in je že zbran ogromen material. Pri okrajnem sodišču v Krškem bodo te dni zaslišani Laknerjev oče in mati ter krojač iz Studenca, kateremu je dal Lakner svojo obleko, da jo očisti in zlika. Laknerjevemu očetu ni bilo znano, da je sin izvršil tako grozen zločin. V Ljubljani pa je prejšnji teden zaslišal preiskovalni sodnik grobarja Javornika iz Sana pri Smarju na Dolenskem, njegovo ženo Katarino in njegovo hčerko Marijo, ki je v svoji naivnosti šla z morilem Laknerjem v Ljubljano. Grobar Javornik je služil pred vojno leta 1910 pri 17.

pešpolku v Celovcu. Nanredoval je do četrte vojne in je bil naposled transferiran k 13. pešpolku v Krakovem. Tu se je seznanil s svojo sedanjo ženo Katarino, ki je po rodu Poljakinja, a se je popolnoma naturalizirala. Javornik je doma iz Smarja ter se preživlja navadno s tem, da zbira staro železje in ga vozi v Ljubljani, kjer železo prodaja trgovcem s staro železnino. Sam je izjavil, da se mu niti sanjamo ni, da bi prenočeval tako nevarnega zločinca. Lakner je pri njem spal na tleh in je bil zelo darežljiv. Prvotno je bil Javornik aretiran, češ da je dajal potuho, a je bil nato izpuščen. Proti njemu je ustavljeno vsako kazensko postopanje in je očitvidno, da mož ni bil v nikakršni zvezi z Laknerjevo vlomilsko tolpo. Zaslišana je bila tudi Javornikova hčerka Marija, ki je kratko povedala vse okoliščine, kako se je bila seznanila z Laknerjem. Sama je silno ogorčena, da je njeno sliko približal neki ljubljanski časopis.

Laknerjeva vlomilska tolpa pride pred senat petorice. Ker je Lakner še mladoletnik, bo razprava tajna.

Kaj pravite?

G. urednik! Toliko se toži in piše o kmečki gospodarski krizi, da že človek ne upa več brati časopisa. Same žalostne vesti, čeprav resnične! Kmečki domovi in posestva se zadolžujejo, da prav s strahom gledamo v bodočnost. Kdo vse je kriv temu, o tem naj razpravljajo drugi. Opozoril pa bi na eno žalostno gospodarsko rano, ki kaže, da kapitalistični in nesocialni duh vlada ne samo pri posameznikih, temveč tudi pri zavodih, ki bi po svojem zvanju morali upoštevati sedanje kmečke težave. Samo en zgled! — Posestnik se je zadolžil pri nekem denarnem zavodu (ne pri rafajnovski) za 70.000 Din. Izplačil je dediče, popravil poslopja. Poleg zadostne varščine svojega posestva je dobil tudi tri dobre poroke. In kaj je bilo potem? Zavod je vknjižil svojo terjatev na vse štiri, in sicer na vsakega po 70.000 Din. Torej vknjižena varnost 280.000 Din. Kaj sledi iz tega? Najmanj denkrat, če ne trikrat, nepotrebnih vknjižnih stroškov, ki dandanes s kolkovino niso ravno majhni. Polem pridejo razknižbeni stroški in moreče se račun adeokata ali notarja. Poleg tega pa še to, da je s takim pretiranim zavarovanjem vzeta ali omejena kreditna možnost dvema posestnikoma, če ne celo trem! In to dandanes pomeni veliko! Vsače oduhu smo z zadugami izrinili! Ali se je oduhuški duh prenesel na druge? Zato pa, kmetije, kmečki denar v kmečke zadruge in poslovo kmečko poročstvo zopet v veljavo! — Prijatelj.

Kam bomo potovali?

1. Za potovanje v Palestino, Sirijo in Egipt se je prijavilo 11 izletnikov, kateri odpotujejo iz Ljubljane 17. aprila preko Milana v Genovo, kjer se vkrcajo na ladjo »Monte Rosa«.
2. Za potovanje na Poljsko ob priliki zborovanja poljsko-jugoslov. lige se kaže precejšnje zanimanje, vsled tega opozarjamo na to potovanje zlasti naše kulturne delavce. Program potovanja je sledeč: Odhod iz Ljubljane 21. aprila preko Dunaja. Odhod z Dunaja 25. aprila ob 15.35 v Poznanj, kjer se vrši otvoritev semaja in zborovanja P.J.L. 28. aprila se nadaljuje zborovanje v Gdini in Gdanskem, 29. in 30. aprila ter 1. maja bo zborovanje in ogledovanje zanimivosti v Varšavi. 2. maja zaključek kongresa v Krakovem, odhod iz Krakova 3. maja ob 19. Izletnikom bo dana prilika, da obiščejo Čenstohovo. Stroški od polske državne meje do drž. meje nazaj znašajo 1500 Din. V tej vsoti je obsežno: železnica II. razr, brzovala, hrana, stanovanje in ogledovanje. Od Maribora do poljske meje tja in nazaj stane železnica okrog 1000 Din. Priglasiti se je treba do 1. aprila t. l. Priglasje sprejema Prosvetna zveza, Miklošičeva c. 5.
3. Potovanje v Lurd in Pariz: Odhod iz Ljubljane 12. julija preko Tirolske v Einsiedeln, od tod preko Zürich, Liona v Lurd, kjer se mudijo izletniki 3 dni, nato odhod v Pariz, kjer ostanejo potniki tudi 3 dni, da si ogledajo mesto, svetovno kolonialno razstavo in napravijo izlet v Lisieux. Iz Pariza se vrnejo preko Švice v Innsbruck in od tam v Ljubljano. Potovanje traja 12 dni in stane 3800 Din.
4. Na kolonialno razstavo v Pariz s 5dnevnim bivanjem v Parizu odpotujejo izletniki 10. julija in se vrnejo 18. julija. Največja atrakcija, ki bo letos, bo gotovo kolonialna razstava v Parizu. Izletniki bodo tudi preživeli v Parizu narodni praznik 14. julija. Potovanje stane 2900 Din. Priglasiti se je treba do 10. junija.
5. Na Grško odpotujejo izletniki z ladjo »Kraljica Marija«, in sicer 2. julija ob 16 iz Sušaka. Med potjo se ustavi ladja v Splitu, Dubrovniku in Kotorju, tako da lahko napravijo izlete v bližnjo okolico, na Krfu obiščejo Ahileon, iz Nauplie, kamor dosepejo 8. julija, napravijo izlet v Mykene preko Tirys in Argos in Epidauras, 9. in 10. julija se mudijo izletniki v Atenah, odkoder obiščejo tudi Daphni in Eleusis. Vrnejo se 14. julija v Split, odkoder nadaljujejo pot z vlakom. Hrana, stanovanje in vožnja stane v kabini za 2 do 3 osebe 3600 Din. Ladja je razkošno opremljena in nudi ves komfort. Priglasiti se je treba do 1. junija.
6. Na Spitzberge odide skupina izletnikov 2. avgusta in se vrne 25. avgusta. Izletniki, ki se vkrcajo na ladjo »Monte Pascoal« v Hamburgu, obiščejo zanimive kraje in fjerne na Švedskem, obiščejo Severni rtič in Spitzberge. Stroški za to potovanje znašajo z vsemi izleti po suhem vred za najcenejšo kabino s 3 osebami in z vožnjo drž. meje Hamburg in nazaj drž. meje 8270 Din. Priglasiti se je treba do 2. junija. Poleg omenjenih potovanj priredi Prosvetna zveza dvojne majniških izletov s pomočjo razglednega avtobusa, in sicer 16. in 17. maja na Korosko in za binkošne praznike na Plitvice. Prvo dvadnevno potovanje stane 400 Din, drugo, binkoštni izlet, 500 Din.

Smrt 90letnika

Jesenice, 16. marca.

Na Savi je umrl devetdesetletni starček g. Matija Wuchte, oče nekdanjega oskrbnika tovarniške bolnišnice, že rajnega Pija Königa.

Kadar sta se na cesti srečala z rajnim Peklarjem, ki je umrl pred dobrim letom, in ki je tudi nosil že devet križev, sta spravevala drug drugega, kdo izmed obeh je starejši. No, zdaj oboje lepo v miru počivata tam gori pri sv. Lenartu, kjer nadaljujeta svoje, pred letom prekinjene pomenke!

Kranj

Napravite red! Zadnje čase so se v našem mestu pojavili ljudje, ki ne delajo prav nobene časti Kranju. Razni neprijetni prizori so kar na dnevnem redu. Pijančevanje, ki se mu pridruži prekljanje in neokusno ter nedostojno govorjenje se vsak večer vrši po tujaknjih lokalih. Ljudje se nad tem opravičujejo zgražajo. V Kranju smo navajeni na dostojnejše obnašanje in početje teh ljudi žali naših meščanov. Kaj bi se oblasti ne moglo malo poboriti za vse to in napraviti v tem pogledu red? Saj je to že v varstvo naše nežne mladine nujno potrebno. Ljudi z južnjaškimi manirami in govorjenjem pri nas prav nič ne rabimo!

Slovenska Krajina

Za občinskega odbornika v Dolnji Lendavi je vunska uprava imenovala g. dekana in župnika Ivana Jerliča.

Pregled živine v Turnišču je zopet pokazal, kako veliko pozornost obrača turliška okolica živinorej. Tako lepe živine, kakor je bila prignana skupaj ob tej priliki, ni kmalu najti. Odlikovala se je zlasti živina iz Nedelice, kjer se goji simentalška pasma.

Novega župana je dobila občina Poznanovci, in sicer v osebi Melina Mihaela, dosedanjega občinskega svetovca.

Ljubljana

Prvi dnevi sv. misijona

Ljubljana, 16. marca.

Za vse, za one, ki so bili stanoviti v zvestobi do Njega, za one, ki so v nevarnosti, da se od Njega odvrnejo — in koliko je dandanes takih — in za one, ki so se že odvrnili, pa ne vedo nazaj poti k Njemu, za vse je bil potreben sv. misijon.

Ljubljana ni nikoli izgubila značaja katoliškega mesta, čeprav je verska indiferentnost tudi v našem mestu že pognala korenine. Ali dandanes je Ljubljana morda bolj, kakor kdaj prej, potrebna verske obnove in nove utrditve v veri, utrditve v zvestobi do Kristusa, na katerega ne sme pozabiti nihče, pa naj ga sliše tega sveta še tako mučijo On, ki je bil usmiljenje samo, ne bo pozabil niti ene svojih ovac.

Misijon je prišel v Ljubljani prav v času, ko je ljudstvo najbolj pričakovalo tolažbe, ko je čakalo trenutka, da more skupno dvigniti oči kvišću in ponovno zatrditi svojo vero v Najvišjega, pa naj obup še tako grozi, da bo zastrupil duše.

Na kršen, spontan in mogočen način se je Ljubljana te dni, v pričetku sv. misijona, izrazila, da veruje v Njega, od katerega edinega more rošiti tolažbo in milost, od katerega edino more priti odrešenje. Naj bo sedanost še tako resna, naj dvom in obup še tako nastavljata svoje mreže — ljudstvo se dandanes prav tako, kakor kdaj prej, obrača iz svojih najglobljih duševnih stisk in svojih svetlih skrbí do Njega, trdno verujoč, da je v njegovih dobrih rokah končna odločitev.

Ljubljansko prebivalstvo se je na klic svojih dušnih pastirjev, župnikov, naj se udeleži sv. misijona, odzvalo v nad vse razveseljivem obsegu. Ze v soboto zvečer, ko so bile po cerkvah prve misijonske litanije in uvodni misijonski govori, so bile cerkve do zadnjega kotička polne vernikov. Marsikdo bi se rad udeležil pričetka sv. misijona, pa se žal ni mogel, ker ni mogel več v polne cerkve. Glinjivo je bilo videti velike množice vernikov, kako goreče so molile sv. Duha, naj pride razsvetliti njihove duše, da bodo izpolnile svojo dolžnost.

Ze sedaj, ko je komaj tri dni misijona, so si že

Kupujem občinstvu

V zadnjem času se pojavlja v Ljubljani poseben način reklamnih objav, letakov, ponujanje blaga po neobičajno nizkih cenah, kakor tudi nudenje raznih nagrad in daril posameznikom, ki nikakor niso v skladu z zakonom o nelegalni konkurenci.

Namen teh objav je, kupujejo občinstvo premititi z namenom, da kupi boljše in ceneno blago, nego v ostalih solidnih trgovinah, ki ne propagirajo svoje blaga s kričečo reklamo.

Gremij trgovcev v Ljubljani, interesnej zastopnik ljubljanskih trgovcev, je v svoji širši seji razpravljal o prestopkih zakona o nelegalni konkurenci, ki jih tvori taka reklama ter je obsodil in sklenil, da bo proti vsem onim trgovcem, ki bodo izgrajvali zakon o nelegalni konkurenci, primerno postopal.

Radi tega poziva gremij trgovcev vse cenjeno občinstvo, da v lastnem interesu ne naseda kričeči in omamljivi reklamni ter kupuje potrebščine le pri trgovcih, ki že s svojo v vrstah solidnega trgovstva običajno zmerno in lojalno reklamo jamčijo za solidno in realno postrežbo.

Načelstvo gremija trgovcev v Ljubljani.

Ivan Gregorc, načel., L. r. Lojze Šmuc, tajnik, L. r.

Kaj bo danes

Drama: Zaprti. (Gostuje v Celju.)

Opera: Luiza. Red A.

Nočno službo imata lekarni: mr. Bakarčič, Sv. Jakoba trg 9 in dr. Piccoli, Dunajska c. 6.

Opozarjamo, da je izdalo pevsko društvo »Mariborec« za svoj ljubljanski koncert v sredo, dne 18. t. m., programno knjižico s slikami P. Hugolina Sattnerja, dirigenta Gašpariča, vseh treh solistov ge. Lovsetove, tenorista Zivka in baritonista Neraliča ter celoga zbora z društvenim predsednikom mariborskim županom dr. Juvanom na čelu. V brošurici je točno besedilo Vnebovzetja, članek o Hugolinu Sattnerju s seznamom vseh njegovih del in pa par zgodovinskih podatkov o društvu in njegovem delu. Knjižica se dobiva po 4 Din v Matični knjižarni, kjer se dobivajo tudi vstopnice. Obisk koncerta našemu občinstvu najtopleje priporočamo, saj se bo izvajalo na tem koncertu najpomembnejše Sattnerjevo delo, ki je obenem prvi slovenski oratorij. Društvo »Mariborec« pa je takih kvalitet, da to delo lahko izvaja z velikim umetniškim uspehom.

Vse ljubljanske pevce vabimo na koncert pevskega zbora »Mariborec«, ki se vrši v sredo, 18. marca v dvorani »Uniona« v Ljubljani. Pokažimo svojo pozornost bratskemu zboru iz naše severne meje ter spoštovanje jubilaru P. H. Sattnerju, kateremu je večer namenjen.

Umrla je v častiljivi starosti 87 let g. Ana Srebot, mati čevlarskega mojstra in posestnika g. Srebot. Pogreb bo v sredo ob 4 popoldne. Blag ji spomin! Žalujemo naše iskreno sožalje!

Zaleglo je. Društvo »Soča« objavlja sedaj, da je preložilo svoj ples na poznejši čas. Torej gospodje okoli tega društva le vedo, kaj se spodobi.

Francoski institut v Ljubljani vabi na sestanek in predavanjem, ki bo v petek 20. t. m. ob 21 v društvenih prostorih v Narodnem domu. Francoski predavatelj, g. prof. Fournet, bo govoril o francoskem literarnem gibanju v Svici.

Akademija Jadranske straže in Ferijalne zveze. V soboto zvečer so priredili dijaki srednje tehnične šole nadvse lepo uspešno akademijo in izvajali vse točke bogatega, z vso fineso izbranega vspehoda tako dovršeno, da so zadovoljili in očarali tudi razvajeno občinstvo, ki je do zadnjega kotička zasedlo dvorano Delavske zbornice. — K sklepu se je zahvalil v imenu pomladke vsem navzočim v iskrenih besedah prof. dr. Rožič tako-le: »Častiti, dragi navzoči! Iskreno, prav iz srca se vam zahvaljujem za vaš mnogoštevilni obisk! Pomladki smo! Sele pred poldrugim mesecem smo ustanovili pomladek Jadranske straže na Tehnični srednji šoli. In drzen, smel je bil naš korak, da smo si upali stopiti pred vas. Nekje sem bral, da je etična sila obdarjujoča krepost. Jaz pa pravim, da je etična sila naplemenitejša vse obdarjujoča mladost, ki premaga vse ovire in koraka vedno le naprej. Zato ključem: Buči, buči morje adrijskoko, zabučti tako, da preženeš megle ljubljanske!

nešteti verniki očistili svoje duše pri sv. spovedi in pristopili k mizi Gospodovi.

Glinjivo je zopet videti, kako zbrano poslušajo verniki besede misijonarjev, ki jim pridigajo o koristi sv. misijona, o sv. veri v Boga, Stvarnika sveta, o neprecenljivi dragocenosti, ki jo ima človek v svoji duši, o desetih božjih zapovedih, podlagi za vse moralne zakone človeške družbe in za vse smerice, ki vodijo v tem kratkem tostranskem življenju do večnosti, in o tem, kako sodi Bog o grehu. Misijonarji so sami izvrstni govorniki, ki znajo prepričati vernike in če je kdo ohranil vsaj majhen kosček potrebne velike vere, potem znajo misijonarji z besedo razplamtiti vsako dušo v nov, velik plamen verske gorečnosti.

V stolnici in v trnovski župni cerkvi vodijo sv. misijon oo. lazariisti, v šentpeterski cerkvi oo. jezuitje, v šentjakobski župni cerkvi oo. kapucini, v frančiškanski in v škenski župni cerkvi pa oo. frančiškani sami. Tudi dandanes, ko je delavnik in kljub zgodnji uri — ob petih — se je misijonskih govorov ob pol 6 udeležilo prav lepo število vernikov, čeprav seveda ne v tako velikih množinah, kakor v nedeljo. Prav lep obisk je bil v vseh župnih cerkvah tudi popoldne pri misijonskem govoru in litanijah z blagoslovom in zvečer pri sv. križevem potu. Najbolj pa verniki obiskujejo večerne litanije — ob trideset na 8 — z blagoslovom in misijonskim govorom. Verniki odgovarjajo pri sv. križevem potu in pri litanijah glasno in skupno. Pri litanijah in pri nekaterih službah božjih v nedeljo popoldne pojejo izvrstni pevski zbori.

V nedeljo se je prišel sv. misijon tudi pri družincah v šentpeterski župniji v Bizoviku in v Štepanji vasi. V nedeljo 22. marca pa se prične sv. misijon v Tomačevem in v Šmartnem ob Savi.

Zvečer, po misijonskem govoru, zvoni misijonski zvon. Naj bi njegov klic in glas pridrli do sleherne duše v našem mestu, da bi prišla in se obnovila v ljubezni do Boga in Kristusa, da bi se mogla dostojno pripraviti za radostni dan Kristusovega vstajenja.

Ljudsko štetje. Mestni magistrat poroča: Pri ljudskem štetju, ki se bo izvedlo s 1. aprilom t. l., se morajo za vsako osebo popisati tudi natančni rojstni in domovinski podatki. Vsak družinski poglavar bo moral za sebe in za vso družino (ženo, otroke, sorodnike, ki jih imajo pri sebi, in posle) povedati dan, mesec, leto in kraj rojstva ter domovinsko občino. Komur ti podatki niso znani in nima drugih zanesljivih dokumentov, si jih mora pravočasno, to je najkasneje do 31. marca 1931 oskrbeti. Župni uradi bodo dajali posebna za ljudsko štetje prirejena potrdila za posamezne osebe ali za cele družine skupno. Dolžnost vsakega je, da si do 31. marca pri pristojnem župnem uradu preskrbi tako potrdilo, da bo mogel navesti popisovalcu zahtevane podatke. Komur ni znano, v katero občino je pristojen ter nima domovnice ali delavske (poselske) knjižice, naj se obrne v istem roku na županstvo, kjer se mu bodo dala potrebna pojasnila. Pri kmetijskih gospodarstvih se bo popisala tudi površina zemljišč, in sicer skupno po vsem obsegu kakor tudi ločeno po vrstah zemlje. Zato naj si kmetijski gospodarji pripravijo tudi posestne dokumente, kolikor jih imajo (posestne liste) ali naj pravočasno vprašajo pristojne urade. Pojasnila glede podatkov, ki se bodo pri popisovanju rabili, kakor sploh glede vseh stvari, ki se tičejo popisovanja, daje županstvo.

18. III. 1931 — Vnebovzetje.

Seja občinskega sveta. V petek dne 20. tek. mes. je določena na mestnem magistratu redna javna seja občinske uprave. Na dnevnem redu je razprava o proračunu za leto 1931.

Bolgarski dijaki v Ljubljani. Včeraj je prispelo z jutranjim belgrajskim vlakom v Ljubljano 30 bolgarskih dijakov, ki potujejo v Monakovo. Dijaki so ostali samo na kolodvoru in so se potem z brzovlakom odpeljali dalje proti Jesenicam.

Pevsko društvo »Ljubljanski zvon« javlja vsem članom in prijateljem društva, da se bo vršil njega redni letni občni zbor v ponedeljek 22. marca t. l. ob pol 20 v društvenih prostorih, Gajeva ulica 2/I. Ako ob določenem času ne bi bilo dovolj članov, se vrši občni zbor istotam pol ure pozneje brez ozira na število navzočih.

Mlade smreke za vrtove. Iz mestne gozdne drevnice se bodo 1/2 do 1 1/2 m visoke smreke oddajale za spomladno saditev po ugodni ceni. Reflektanti naj se čimprej zgledajo pri gozdnem pazniku v Tivoliju (gospodarsko poslopje) ali pa med uradnimi urami na magistratu v sobi št. 21.

Nesreča na Dolenjski cesti. Včeraj zjutraj se je pripetila na Dolenjski cesti težja nesreča. Nekaj avto je podrl na 32 letnega Franca Zdravca, kmetijskega fanta iz Iške vasi 14. Zdravca je dobil pri tem notranje poškodbe in tudi kost v nogi ima najbrže nalomljeno. Stražnica na Dolenjski cesti je telefonirala po reševalni avto, ki je fanta prepeljal v bolnišnico.

Umrlijost v Ljubljani. V februarju je v Ljubljani umrlo 76 oseb, od teh 45 moških in 31 žensk. Tuljev je umrlo 29 v raznih bolnišnicah in drugih zavodih. Prijavljenih je bilo 17 slučajev raznih nalezljivih bolezni, med njimi 3 slučajji paratifusa, 3 škrlatinke, 9 davice in dva šena.

Rojstva v Ljubljani. V februarju je bilo rojenih 146 otrok, med njimi 72 moških in 75 žensk. Mrtvorojenih je bilo 6, in sicer 3 moški in 3 ženske.

Podpornemu društvu za gluho in slihe mladih je daroval g. Franc Pintar, tipograf v Ljubljani, kot dobijeno stavo znesek 100 Din. Srčna hvala.

Jesenice

Interesenti za francoske tečaje se obveščajo, da se vrši sestanek v svrhu določitve ur tečajev in učne pristojbine drevi ob 20 v meščanski šoli. Kdor bi se želel udeležiti tečaja, naj pride. Čim več udeležencev bo, tem cenejši bodo tečaji. Za KPF Jesenice: dr. Štepihar.

Izložbenem oknu »Slovenčeve« podružnice na Jesenicah v hiši hotela »Triglav« so razstavljene slike z raznimi prizori in posameznimi igralci opere »Glofica Marica«. Opereta se na praznik sv. Jožefa popoldne ob pol 3 še enkrat ponovi, in sicer je ta vzporeditev deseta in poslednja.

O gradnji mostu čez Savo v Kurji vasi, katero vrši tvrda inž. Dedek, smo zadnjič pisali, da hitro napreduje. Neurje in narasla Sava preteklega tedna pa je delo nekoliko zavrla. Tudi zasila brv za pešce je bila v nevarnosti, da jo valovi odneso.

Na smučki skakalnici pred Možakljo se je vršil tridnevni tečaj, katerega je vodil trener Norvežan Sig. Guttormsen. Prijavilo se je lepo število jeseniških smučarjev in dosegli so se na razmeroma kratki skakalnici lepi uspehi. Vsak dan je tečajju prisostvovalo veliko število radovednežev, največ seveda v nedeljo ob zaključku tečaja.

Karakteristična oblika zgu-bane škatlice in modro-belo-rdeča pečatna znamka jamči za pristnost

Aspirin
tablet

Maribor

V lavantinski školi bo v smislu tozadevnega naročila prevzvišenega vladike dr. A. Karlina molitvena ura za versko svobodo naših primorskih bratov na Jožefovo pri popoldanski službi božji pred izpostavljenim Najsvetejšim.

O bistvu sreče govori mariborskim možem sloviti ljubljanski stolni pridigar v mariborski stolnici v dne ob 18. do 25. t. m. vsak večer a pričetkom ob trideset na 20.

Oglasi in inserati se sprejemajo v upravi na Koroski cesti 1 od pol 7 do pol 18 in od pol 15 do 18. Ravno tako lahko opravijo stranke posamezne upravne posle v podružnici na Aleksandrovci cesti 6 (knjižnica Prosvetne zveze), ki je prišla poslovati z včerajšnjim dnevom.

Mariborski peki na umiku. Pod tem naslovom je prinesel včerajšnji »Slov. list« zelo izčrpano poročilo o burnem nedeljskem zborovanju mariborskih pekov pri Emeršiču, ki se je zaključilo v znamenju razdvojenosti v stališjih ter raznih očitkih. Mariborski peki so z ozirom na nedavno obsodbo pred mariborskim sodiščem sklenili, da se z včerajšnjim dnevom uveljavijo znižane cene kruhu in sicer belemu 4 Din za kg mesto 4.50, črnemu pa 3.50 mesto 4 Din. Pač pa bodo dobili prodajalci namesto 50 par ob kg le 25 par ter namesto 12 žemelj za 5 Din samo 11. Izčrpano poročilo o nadaljnjih sklepih je prinesel »Slovenski list«.

Župani odstopajo radi prezaposlenosti. V poslednjem času odstopajo v mariborskem okraju župani, ker so prezaposleni. Tako je odstopil delavni župan pri Sv. Benediktu v Slov. goricah Franc Zupe, nadalje starosta županov v mariborskem okraju Martin Volavšek iz Zg. Kungote. Dolžnosti izvrševanja županskih poslov je bil razrešen Jožef Dežman iz Bistrice pri Rušah. Na njegovo mesto je imenovan Ivan Juršič. Na mesto blagopokojnega župana Peklarja je prišel za župana pri Sv. Jakobu v Slov. goricah posestnik Jožef Jare.

60 letnico obhaja te dni v krogu svoje rodbine ugledni mariborski posestnik in stavbenik Josip Nek r. p. Naše najpristranejšie čestitke!

Mariborske trgovine bodo na Jožefovo dopoldne odprte.

Novo tablo za afiširanje Slovence je oskrbela mariborska uprava v Melju in sicer na voglu Plinaršnice in Meljske ceste. S tem bo tudi tištim prebivalcem v meljskem predmestju, ki si ne morejo vsak dan kupiti lista, omogočeno spremljati razvoj vseh domačih in svetovnih dogodkov iz našega lista.

Imenovanje. Za vršila dolžnosti vinarskega nadzornika je imenovan rav. Andrej Zmave.

Sadjarški in vrtnarski tečaj. Z ozirom na nedavno objavo glede imenovanja tečaja, ki bi se imel vršiti 23. in 24. t. m., nam sporočajo, da se je ta tečaj radi slabega vremena preložil na 30. in 31. t. m. Tečaj se vrši v vrtnarskem podjetju I. Jemca v Prešernovi ulici.

Zdravje Maribora. V času od 8. do 15. t. m. je obbolelo v mariborskem mestnem okolišu na nalezljivih boleznih 21 oseb in sicer 20 na hripi, 1 pa na šenu. Od teh sta dve umrli na hripi.

Finžarjevo proslavo pripravlja mariborski ljudski oder. Ob tej priliki se uprizori »Divji lovec«.

Smrtna kosa. Umrli so: Anton Koč, strgarski pomočnik, star 20 let, Orožnova ulica 1. Pogreb danes ob 15 iz mrtvašnice na mestnem pokopališču v Pobrežju. — Frančiška Hergama, soproga cestnega mojstra, stara 33 let, Cesta na Pobrežje 77. Pogreb danes ob pol 15 na mestno pokopališče. — Magdalena Maher, soproga ključničarja dr. žel., stara 58 let, Radvanjska cesta 59. Pogreb danes ob pol 17 iz hiše žalosti na radvanjsko pokopališče. — Stefan Leskovar, železničar v pokoji, star 58 let. Njegovo truplo bodo danes prepeljali v Slovensko Bistrico, kjer ga bodo pokopali. — Blagim pokojnikom svetila večna luč, težko prizadetim rodbinam naše najgloblje sožalje.

Da se zatre beračenje pohajkujoče mladine. Mestno načelstvo naglašja: V mestu se vedno čedalje opaža beračenje otrok in pohajkujoče mladine po hišah, trgovinah in gostilnah. Otroci beračijo z nabiralnimi posli, ki jih sami podpišejo, s prodajanjem cvetlic ter opisovanjem težkih razmer in pa z izgovorom, da nimajo kaj jesti. Tako nabran denar se uporablja za sladkarije, igranje, kino in cigarete. Pogosto se dogaja, da odklanjajo ti mladi ljudje od strank ponujaj kruh, ker hočejo denar. Tudi dela se branijo, ker se zanašajo na podpore. To beračenje, ki je postalo že prava nadlega v mestu, bo možno zatreti le, ako bo pomagalo javnim organom, ki to službo vrše, meščanstvo samo. Z ozirom na to se pozivajo vse stranke, pri katerih se oglašajo taki berači, da dosledno odklanjajo vsako podporo, jih zasljišijo za podatke in prijavijo po možnosti najbližjemu stražniku ali pa mestnemu socialno političnemu uradu na Rotovškem trgu 9.

Celje

P. Hugolin Sattnerjeva proslava v Celju bo pokazala, da tudi Celje pristopa v krog ljubljane in Maribora, da primerno izkaže ob 80letnici skladateljevi spoštovanje in hvaležnost za njegovo veliko kulturno delo. Proslava se vrši dne 19. marca 1931 ob pol 5 popoldne v dvorani Ljudske posojilnice v Celju. Predprodaja vstopnic Slomškova zadruga in Goričar in Leskovšek. Koncert se ne bo oddajal po radiju.

Včerašnji poset mojstra E. Jakopiča je vzbudil občo pozornost med celjskim prebivalstvom. Gosp. Jakopič je došel v Celje v spremstvu g. Inchiostro. Na kolodvoru so ga sprejeli zastopniki Kat. prosvetnega društva in ga takoj spremljali v ilustrativno razstavo, ki se nahaja v klubovni dvorani Ljudskega doma. Mojster Jakopič se je tako o izbiri slik kot o aranžmanu zelo laskavo izrazil. Popoldne si je mojster ogledal znamenitosti mesta Celja, zvečer pa je predeval v odlično posešeni gledališni dvorani Ljudskega doma.

Tragične smrti je včeraj dopoldne ob 9 nadomada umrl kapetan I. razreda gosp. Otmar Križ, prideljen na službo k celjskemu vojnemu okrožju. Žalujemo iskreno sožalje!

Pevske vaje. Drevi ob pol 8 se vrši v Domu vaja za soprane, točno ob pol 9 pa za tenorje. Bodite vsi točni!

19. III. 1931 — Vnebovzetje.

Trgovine bodo na Jožefovo v mestu Celju dopoldne odprte, kakor sporoča trgovski gremij Celja.

Dnevna kronika

Koledar

Torek, 17. marca: Patrik, škof; Jedert, devica.

Novi grobovi

† V Badnu pri Dunaju je umrl dne 13. t. m. g. Frane Mayr, v 80. letu starosti. Rajni je bil rojen Novomeščan in je tam obiskoval gimnazijo; 11 let je bil kaplan v Ljubljani, 15 let na Dunaju v X. okraju, potem župnik na Dvoru ob Litvi in slednjič v St. Vidu ob Trzinu; pred petimi leti je stopil v pokoj. Mnogo je trpel na revmatizmu. Pogreb je bil v ponedeljek. Naj v miru počiva!

† V Ljubljani je v nedeljo umrl v starosti 78 let g. ing. Franc Križar, bivši tovarnar v St. Petru na Krasu. Blag mu spomin! Preostali iskreno sožalje!

† V Ljubljani sta umrla upokojeni nadučitelj g. Karel Trost in gđ. Toni Pajničeva. Svetila jima večna luč! Zaljubljenim naše iskreno sožalje!

Osebnosti

— Nevarno je zopet obolel g. Janez Jereb, župnik v pokroju v Čušperku. Priporoča se gđ. soprobatu v molitev.

— Spremembe v finančni službi. Pri finančni direkciji v Ljubljani sta upokojena: pomočnik finančnega ravnanja g. Franjo Bajič, 1-3 in finančni svetnik in šef oddelka za trošarino in takse g. Angelo Savnik, 1-4-a. — Za pomočnika finančnega ravnanja pri finančnem ravnanstvu v Ljubljani je imenovan g. Martin Špindler, doslej pomočnik fin. ravn. v Nisu. — Pri fin. ravn. v Nisu je imenovan za pomočnika fin. ravnanja g. Karel Weiss, doslej pomočnik fin. ravnanja v Podgorici, 1-3. — Pri fin. ravnanstvu v Podgorici je imenovan za pomočnika fin. ravnanja 1-3 g. dr. Ljudevit Valjavec, doslej finančni inšpektor 1-4-a v Kragujevcu. — Pri fin. ravnanstvu v Ljubljani je napredoval višji finančni tajnik 1-5 g. Emil Kandare v čin finančnega svetnika v 1-4.

— Iz konzularne službe. Na mesto g. V. B. Lovriča, ki je podal ostavko, je imenovan za podkonzula Združenih držav v Zagrebu g. Robert Felner.

— Naš urednik g. F. Terseglav je včeraj odpotoval na 12dnevno prvo službeno potovanje našega novega parnika »Kraljice Marije« v Grčijo, katerega potovanja se udeležijo kot zastopnik »Slovenca«.

Ostale vesti

— V prilogi »Službenih novic« kraljevine Jugoslavije št. 58 od 14. marca je objavljen »Zakon o izmenjavi in dopolnitvi zakona o likvidaciji agrarnih odnošajev v področju prejšnje pokrajine Dalmacije od 19. oktobra 1930«, dalje »Zakon o davčnih olajšavah za nekatera kovinska rudniška podjetja« in »Navodila za izvoz žganja v inozemstvo z nekaterimi olajšavami«. V tej prilogi je tudi »Za- zamek držav, napram katerim je na dan 1. januarja 1931 kraljevina Jugoslavija obvezna na temelju medsebojnih sporazumov, ki so bili doseženi pod okriljem društva narodov z označbo dneva ratifikacije ali pristopa«.

— Opozorilo vsem srednjim in malim lesnim industrijalcem in obrtnikom ter gozdnim posestnikom. Z ozirom na nedeljski članek »Društvo gozdnih posestnikov in malih producentov se opozarja« vsi mali in srednji lesni industrijalci ter gozdniki, da se nemudoma prijavijo za članke »Društva gozdnih posestnikov« v Ljubljani, Tavčarjeva ulica 12, kajti le tedaj bo zasnovana akcija uspešna, če bodo prav vsi zainteresirani strnjeni v eno samo organizacijo. Članarina je popolnoma malenkostna, da po premore tudi najmanjši interesent. Obenem se prilaščijo naj vsakdo natančno označi množino in kakovost lesa (deske, trame itd.), ki ga ima v skladišču, in pa kraj, kjer je blago skladiščeno. Vsa pojasnila daje radevolje društvo.

— Postaje za kontrolo sodov. Na podlagi Memorja 4 in 8 zakona o ureditvi službe kontroliranja mer in dragocenih kovin itd. je finančni minister sporazumno s trgovinskim ministrom določil tele postaje za kontrolo sodov: v Dravski banovini, v sestavi oddelka kontrolnih mer v Celju; Brežice, Konjice, Kozje, Krško, Rogatec, Sočani, Sevnica, Slovenjgradec; v sestavi oddelka v Ljubljani: Kočevje, Kranj, Kamnik, Litija, Novo mesto, Rakek; v sestavi oddelka v Mariboru: Borle (?), Gornja Radgona, Ljutomer, Murska Sobota, Ormož, Ptuj, Slovenska Bistrica, Sv. Lenart. V Savski banovini: v sestavi oddelka Karlovca: Ormožlj. (A.A.)

— V Selcih nad Škofjo Loko se bo vršil v ljudskem domu v nedeljo dne 22. marca t. l. s pričetkom ob 7 zjutraj poldnevni živinorejski tečaj. Predaval bo kmet. ref. Josip Sustić iz Kranja. Tečaj je posebno važen za člane živinorejske zadruge v Selcih, zlasti pa za odbor te zadruge, rodovno komisijo in za nadzorovatelje pri kontrolni molži, da se jih uvede v praktično delovanje pri zadruzi. Po možnosti se bo predavalo tudi o splošnem kmetijstvu.

— Zeleniški upokojenec! Umrl je naš član, agilni društveni sodelavec in župnik g. Josip Mar. Pogreb bo v torek, dne 17. marca ob popoldne v Celju. Člani v Celju in okolici se najljubše vabijo, da se pogreba polnoštevilno udeležijo. Preostali izreka vodstvo društva v imenu svojih članov iskreno sožalje. — Društvo upokojenecv za dravsko banovino v Ljubljani.

— Razprava proti Ivanu Hribarju. Kazenska preiskava proti Hribarju, posestniku Ivanu Hribarju zaradi poskušene umora je zaključena in je sestavljena obtožnica. Kakor znano je posestnik Hribar prešel na zverinski način vrat svojemu dekletu, a k sreči tako, da je ostala še pri življenju. Hribar sedaj preiskujejo psihiatri. Pričakovati je, da bo razprava proti njemu koncem tega meseca, ali pa v prvi polovici meseca aprila.

— Pustova vila s kopališčem ob Savi ob zadnji povodnji ni prav nič trpela, ker vse stoji na trdni skali. Zato tozadevna poročila niso bila točna. Pač pa je res, da je voda v ribniku napravila za okrog 100 Din škode.

— Tržaška cesta na Viču od odcepa ceste I. v Rožno dolino (Milarna) do ceste na Brdu (pri cerkvi) bo do nadaljnjega od srede 17. marca dalje zaprta za tovorni promet, ker se bodo nadaljevala dela za električno cestno železnico. Tovorni promet se bo vršil preko Rožne doline.

— Izpred sodišča. Pred belgrajskim sodiščem se je vršila razprava proti Radojku Milojeviću iz vasi Stepos, ki je bil obtožen uboja svojega sina Hranislava. Sin je bil malopridnež in potepuh. Pogosto se je napil ter prišel domov razgrajati. Lani v oktobru je zopet prišel pijan domov in začel pred hišo razsajati. Kričal je, naj mu odpro, ker mu pa niso hoteli, je razbil okno in hotel zlezi v hišo. Očeta je pograbil za vrat, s stene puško in ustrelil sina, ki se je mrtev zgrudil. Pri prvi razpravi je bil Milojević obsojen na leto dni ječe, apelacijsko sodišče mu je kazeno zvišalo na 5 let.

— Za velikonočno dobo priporoča Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani cerkvenim zborom:

Adamčič K.: 12 velikonočnih pesmi za mešani zbor. Part. 16 Din, gl. 6 Din. — Foerster A.: 12 cerkvenih pesmi za mešani zbor. Part. 12 Din. Cantica sacra III. del za moški ali ženski zbor. 30 Din. — Grun A.: Odpevanje pri lavretanskih litanijah za mešani zbor. Part. 30 Din, gl. 10 Din. Hribar p. A.: Posni in velikonočni napravi za mešani zbor. Part. 30 Din, gl. 10 Din. — Kimo-vee dr. Fr.: Rihar renatus, 21 pesmi našemu Gospodu za mešani zbor. Part. 24 din, gl. 8 Din. — Premrl St.: Cerkevni moški zbori, 40 Din. Cerkevna ljudska pesmarica. Part. 50 Din, gl. 2 Din. Sichert Jos. + Premrl St.: 15 velikonočnih pesmi za mešani zbor. Pesmi raznih naših skladateljev. Part. 30 Din, gl. 4 Din.

— Jadranska Straža v Ljubljani priredi o Binkošti izlet v severni Jadran. Prijave sprejema g. prof. Franjo Sič, Vogelnova ul. 3. Podrobnosti pozneje.

— Ljudje, ki trpe na hudem zaprtju in jih vrhu tega muči preobilica krvi v spodnjem delu telesa, valovanje krvi proti možganom, glavobol in utripanje srca ter trpe na obolenjih sluznice debelega črevesa, ranitvi istega, hemeroidih in tvorih, jemljejo zjutraj in zvečer četrtinko naravne »Franz-Josef« grenčice. Vodilni zdravnik kirurških zavodov izjavlja, da so z najboljšim uspehom uporabljali »Franz-Josef« vodo pred in po operacijah. »Franz-Josef« grenčica se dobiva v lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Trbovlje

Izročitev odlikovanj. V ponedeljek 16. marca ob 9 je gosp. vladni svetnik okrajni načelnik Pinkava v tukajšnji občinski posvetovalnici pripel odlikovanja in sicer red belega orla g. županu Gustavu Vodušku, red sv. Save V. stopnje gđ. župniku Gašpariču, rud. inšpektorju Hamerlu, Bergerju, Kuneju in podžupanu Šiterju, zlate kolajne za zasluge gđ. Goropevsku, Groserju, Alojzu Cestniku in Gričarju Martinu.

Uvodoma je odlikovance pozdravil g. načelnik in poudaril, da so bila odlikovanja izdana ob proglasitvi Jugoslavije. V imenu vseh sta se zahvalila g. župan Vodušek in g. duh. svetnik župnik Gašparič, ki je pomembno poudaril, da bo vse svoje moči zastavil za verskonvralni dvig ljudstva, kajti verni in pravno visoko stoječi ljudje so tudi najboljši državljani in zvesti rodoljubi.

Nedeljski sport

V nedeljski tekmi med Ilirijo in Primorjem, ki je končala s 3 : 2 v korist Ilirije, nismo videli nogometa. Nekateri so pozabili, da morajo biti vse tekme v začetku sezone propagandnega značaja, da morajo igralci stremeti za tem, da s svojo igro pridobijo gledalce, ne pa da jih odbijajo. Kaj drugega ni povedati o tej tekmi. V predgriju je Jadran, ki je imel za nasprotnika Svobodo mesto Hermesa, dosegel s 4 : 4 neodločen rezultat.

Na Jesenicah, Kranjski gori in Ratečah so se pa vršile še smučarske tekme, ki so prav dobro uspele.

Po drugih krajih ni bilo večjih nogometnih prireditelj. Le v Belgradu je bilo živahnije. Tamkaj so tekmovali Jugoslovanski in grški nogometaši za dragoceno trofejo »Balkanski pokal«. V tej konkurenci smo imeli zelo slab start, šele zadnji dve tekmi sta nam pomagali. Zlasti pa srečanje z Grško, katere je podlegla s 4 : 1. Po tej tekmi je Jugoslavija zasedla drugo mesto za Romuni, ki imajo isto število točk, vendar boljše razliko v golih. Sedaj ni izključeno, da si bo naša reprezentanca priborila nogometno prvenstvo na Balkanu.

Poleg nogometne tekme so imeli v Belgradu tudi važno zborovanje. Zborovali so naši sodniki, ker je radi spora, ki je nastal med zborom sodnikov in nogometno zvezo, slednja sklicala izredno zborovanje. Na tem zborovanju so pa sodniki soglasno izrekli zaupanje stari upravi. S tem je bil tudi rešen spor, ki bi v doglednem času lahko precej škodoval razvoju nogometnega sporta.

Smučarski klub Dvije-Mojstrana priredi v nedeljo 22. marca dopoldne medklubsko štafeto, isti dan popoldne za skakalno tekmo Skakanje na razdeljeno na dva ali celo na tri razrede. Vred česar bo borba za vsa prva mesta ostra. Zanimanje za to tekmo je zelo velika in imamo že sedaj pred razpisom veliko prijav. Opozorjamo vse klube, da se drže točno razpisa, ki sledi te dni po časopisih.

Radio

Programi Radio-Ljubljani

Torek, 17. marca: 12.15 Plošče (slovenska in plesna glasba). — 13.00 Čas. plošče. borza. — 18.00 Radio orkester. — 19.00 Dr. L. Rakovec: Iz življenja predpotopnih živali. — 19.30 Dr. Iv. Grafenauer: Nemščina. — 20.00 Risto Savinov večer: 1. Uvodno besedo govori g. Slavko Osterc; 2. Samospevi gđ. Anite Meze, pri klavirju g. Šivic. — 21.00 Slovenska glasba, izvaja Radio orkester. — 23.00 Časovna napoved in poročila.

Sreda, 18. marca: 12.15 Plošče (slovenske pesmi — šlagerji iz zvočnih filmov). — 12.45 Dnevne vesti. — 13.00 Čas. plošče. borza. — 18.00 Radio orkester. — 19.00 Dr. L. Campa: Enotna zakonodaja Jugoslavije. — 19.30 Dr. Nikola Preobraženski: Ruščina. — 20.00 Slovenske narodne, zbrane v venčkih »Duhteči nageli« in »Mlada pota«, pojejo s spremljevanjem radio orkestra gđ. Korenčan in gđ. Mirko Jelačin in Drago Žagar. Vmes harmonika solo, g. Rakusa. — 22.00 Časovna napoved in poročila.

Drugi programi

Sreda, 18. marca.

Belgrad: 12.45 Koncert radio orkestra. 16.00 Plesna glasba. 17.00 Narodni napravi. 17.30 Koncert radio ork. 20.30 Koncert godal. kvarteta. 21.30 »Borec«, drama, P. Taletov. — Zagreb: 12.30 Plošče. 17.00 Glasbena otroška ura. 18.00 Plošče. 20.00 Prenos opere iz Križevci. — Budapest: 12.05 Plošče. 17.30 Koncert: petje, glasba. 19.10 Madjarske melodije. 20.10 Lisztov koncert. — Dunaj: 13.10 Plošče. 20.00 Pesmi in arije. 20.40 »Pot knjige«, igra. 22.10 Večerni koncert. — Milan: 19.30 Pestra glasba. 21.15 Simfonični koncert. — Praga: 20.00 Koncert. 20.30 Večer romantične glasbe. 21.00 Radio orkester. — Langenberg: 19.45 Glasba in pesem. 23.15 Jazz (plošče). — Rim: 12.45 Lahka glasba. 17.00 Pester koncert. 20.45 Prenos opere. — Katowice: 20.15 Varšava. — London: 12.00 Orgle. 12.45 Radio orkester. 17.15 Orkestralni koncert. 21.50 Kvintet. 22.30 Plesna glasba. — Mülbacher: 11.45 Koncert. 12.20 Promenadni koncert. 20.15 Koncert. — Mor. Ostrava: 12.25 Bratislava. 17.30 Glasba. 18.25 Mandoline. 19.05 Kabaret. — Leipzig: 19.30 »Vojni kurat«, opera, Carl Millocker. 22.30 Plesna glasba.

Razburjenje škodule ...

zato uživajte samo

kofelna prosto
z r n a t o k a v o

KAVO HAG

Za skupne zbornice

Skoraj neopaženo je šlo mimo javnosti, da se je pretekli teden vršilo več važnih obrtniških zborovanj, na katerem je prišlo do razprave o temi skupnih in ločenih zbornic. Poročali smo že o seji Zveze obrtnih zadrug, ki se je vršila v soboto. Razprava je pokazala, da je le malenkosten del zveznih zadrug za ločene zbornice, ogromna večina pa za skupne zbornice.

V četrtak pa se je vršila seja obrtnega odseka zbornice za TOI v Ljubljani in zavoda za pospeševanje obrti. Na seji, katero je vodil načelnik Ivan Ogrin, so razpravljali o priredbah obrtnega pospeševanja, nadalje o tečajih. Nato se je odsek soglasno izrazil za skupne zbornice. V obsejni razpravi, ki se je vršila o vprašanju ureditve zbornice za TOI, je bil avtonomni obrtni odsek na stališču, da našim gospodarskim potrebam in strukturi ustrezajo skupne zbornice, kajti le v takih zbornicah so na razpolago zadostna sredstva in je mogoče z vsjo skrbjo skrbeti za strokovno pospeševanje in za rešitev življenjskih gospodarskih vprašanj. Avtonomni obrtni odsek je soglasno sklenil, da naslovi ponovno vlogo na ministrstvo trgovine in industrije, ter na predsednika vlade, v katerih utemeljuje potrebo skupnih zbornic in se izreka proti razdoru v korporaciji, ki ima za seboj 80 let praktičnega dela v korist našega gospo-

darstva, kajti tu gre za gospodarsko popolnoma zakroženo enoto, v kateri je treba z izdatnimi sredstvi skrbeti za smotreni strokovni razvoj našega obrtništva. S tem je avtonomni obrtni odsek skupne zbornice vnovič se enoglasno izrekel za skupne zbornice, kakor so se izrazili tudi drugi odseki in pa razne ostale gospodarske korporacije.

Nadalje je obrtni odsek razpravljajal o mnogih prošnjah za dispense in o vprašanih načelne važnosti glede obsega obrtnih pravic.

Obrtni odsek je nadalje naslovil na trgovinskega ministra sprejeto spomenico, v kateri podarja zahtevo slovenskega obrtništva glede upravnega odbora Državne obrtne banke.

Ker smo že večkrat poročali o stališču slovenskega obrtništva glede ločenih ali skupnih zbornic, se nam zdí čudno, da je mogel zagrebški »Obrtniški list« pisati, da so slovenski obrtniki za ločene zbornice. Slovenski obrtniki se dobro zavedajo, kaj pomenijo zanje sedanje skupne zbornice, kakor priča dopis podeželskega obrtnika, ki smo ga pred nedavnim priobčili. Odločilne važnosti je zlasti finančno vprašanje zbornic. Vidimo namreč, koliko stori ljubljanska zbornica za obrtnike, koliko pa belgrajska, ki se postavlja za največjega zaščitnika obrtnikov, pa jim nasprotno. Primeri z ljubljanske prav malo da.

Davek na poslovni promet. Belgrad, 16. marca. AA. V oddelku za davke finančnega ministrstva je dokončno vse izdelano glede uredbe o zakonu o skupnem davku na poslovni promet. Obenem s to uredbo je dodelana tudi tarifa skupnega davka za poslovni promet, ki obsega 811 števil. Besedilo je dostavljeno »Službenim novinarom«.

Znižanje obrestne mere pri državni hipotekarni banki. DHB je sklenila znižati obrestno mero za hipotekarne kredite od 9% na 8%. Nova posojila bodo torej sedaj na 8% in na 30 let, do sedaj pa je bila obrestna mera 9% in amortizacijski rok 25 let. Nadalje je banka znižala menično obrestno mero od 8% do 7%. Obrestna mera za lombard 7% je ostala nespremenjena.

Izpremembe v car. tarifi. Belgrad, 16. marca. AA. Minister za trgovino in industrijo je obvestil preko pristojnega oddelka gospodarske organizacije o nameravanih izpremembah besedila točke 5. splošnih opomb 15 dela zakonskega načrta o carinskih tarifah. Po dosedanjem besedilu te točke je bil carine prost uvoz kompletnih tvorn. strojnih garnitur iz inozemstva. Glede na domačo kovinsko industrijo, po drugi strani pa tudi glede na ugodnosti naše industrije pri uvažanju kompletnih garnitur iz inozemstva se to besedilo prestilizira. Predsedništvo industrijske zbornice, ki je takisto povabljen, naj se izrazi o nameravanih izpremembah, ki sklicajo za 21. t. m. v prostore industrijskega doma v Belgradu zastopnike prizadetih industrij, da se informira o njihovem mnenjih, nakar bo odgovorilo ministru.

Poravnalni oklici. Gajtek Ludovik, trgovec v Sp. Hudinji pri Celju; roki 13. apr. in 3. apr.; Hlastan Slavko, trgovec v Trbovljah, 11. in 5. apr.; Laure Martin, trgovec v Konjicah, 9. aprila in 31. marca.

Vpis v trgovinski register: Peko. d. z. o. z., Kovor pri Trzinu, podružnica v Mariboru.

Nova delniška družba. V Belgradu je trg. min. odobrilo osnovanje d. d. »Jugoslovensko društvo avionskih motorov« z glavnico 35 milj. Din, od tega 2000 delnic na donosca in 1500 na ime. Ob vpisu se vplača 20%; vpis 28. marca; ust. občni zbor 30. marca.

Borza

Dne 15. marca.

Denar

Danes so bili devizni tečaji z izjemo Curiba, ki je ostal neizpremenjen in Prage, ki je bila neizpremenjena, slabšeja. Promet pa je bil znanen, posebno v devizah Praga in London. Vse zaključene devize je dala Narodna banka.

Ljubljana. (V oklepajih zaključni tečaj.) Amsterdam 2283 bl., Berlin 1354.50—1357.50 (1356.—), Bruselj 793.98 bl., Budimpešta 993.04 bl., Curih 1095.90 bl., Dunaj 799.05—802.05 (800.50), London 276.29—277.09 (276.69), Newyork 56.745 do 56.945 (56.845), Pariz 221.90—223.00 (222.90), Praga 168.34—169.14 (168.74), Trst 208.22—208.89.

Zagreb. Amsterdam 2280—2286, Dunaj 799.05—802.05, Berlin 1354.50—1357.50, Bruselj 793.98 bl., Budimpešta 991.54—991.54, London 276.29—277.09, Milan 297.362—299.362, Newyork 56.745 do 56.945, Pariz 221.90—223.00, Praga 168.34—169.14, Curih 1094.40—1097.40.

Skupni promet brez kompenzacij je znašal 11.5 milj. Din. Belgrad. Berlin 1354.50—1357.50, Bruselj 792.48—795.48, Budimpešta 991.54—994.54, Curih 1094.40—1097.40, Dunaj 799.05—802.05, London 276.29—277.09, Newyork 56.745—56.945, Pariz 221.90—223.00, Praga 168.34—169.14.

Curih. Belgrad 9.1255, Pariz 20.3375, London 25.2475, Newyork 519.70, Bruselj 72.435, Milan 22.275, Madrid 55.90, Amsterdam 208.30, Berlin 123.74, Dunaj 73.06, Stockholm 139.175, Oslo 139.05, Kopenhagen 139.05, Sofija 3.7625, London 15.3975, Varšava 58.20, Budimpešta 90.615, Atene 6.75, Carigrad 2.465, Bukarešta 3.095, Helsingfors 13.05. Dunaj. Dinar notira: (deviza) 12.49, (valuta) 12.455.

Vrednostni papirji

Tudi danes je bila tendenca za državne papirje čvrsta in so tečajji ponovno narasli. Tudi promet je bil znanen in beležimo zaključke v vojni škodi in v dolarskih papirjih po višjih tečajih kakor v petek. Bančni papirji so ostali v glavnem neizpremenjeni in je prišlo do zaključkov v delnicah Prashedione po 800, Unionbanke po 190 in Jugobanke po 78 in 78.50. Industrijski papirji so slejkoprej brez interesa in beleži znanen promet do 394. Med paroplovnimi družbami je bila za le Trboveljska. Promet se je razvil na bazi 332 do 394. Med paroplovnimi družbami je bila zaključena Jadranska plovidba.

Ljubljana. 8% Bler. pos. 93.50 bl., 7% Bler. pos. 83 bl., Celjska pos. 150 den., Ljublj. kred. 127 den., Prashedione 900 den., Kred. zavod 170 do 180, Veveč 128 den., Stavbna 40 den., Ruše 220 den.

Zagreb. Drž. pap.: 7% Invest. pos. 87.75—89, agrarji 52—52.75, vojna škoda ar. 424.50—425 (424, 426, 425), kasa 424.50—425, 3. 424.75, 425 (425), 4. 424.75—425 (425), 5. 424—425, 6. 424.50, 425, 12. 425, 426 (424), 8% Bler. pos. 93—93.50, (93.25), 7% Bler. pos. 82.75—83.75 (83), 7% pos.

obv. 70.50—71.— Bančne delnice: Ravna gora 50 d., Hrvatska 37 d., Poljo 56.50—57.50, Kredita 125—129, Union 190—193 (190), Jugo 78—79 (78, 78.50), Lj. kred. 128 d., Medjunarodna 69 d., Narodna 8.100—8.200, Obrtna 36 d., Prashedione 900—905 (900), Etno 150 d., Srbska 195—197, Zemaljska 140—145.— Industrijske delnice: Nar. šum. 25 d., Guttman 140—142, Slaveka 40—45, Slavonija 200 d., Našice 955 d., Danica 95—96, Pivara Sar. 210 d., Drava 252—262, Sečerana Osjek 280—290, Nar. ml. 20 d., Osj. ljev. 215—225, Brod. vag. 62—75, Union 60—80, Veveč 128 d., Isis 42—45, Ragusa 370—390, Trboveljska 332.50—334 (333, 332, 333.50, 333, 334, 332.50) Jadr. plov. 515—530 (530), Oceania 208—212.

Belgrad. Narodna banka 7.850, 7% inv. pos. 89 (89.00), agrarji 52, vojna škoda 424—425.50, 3. 425—425.50, 7. 426—426.50, Tob. srečke 20—24, Srečke Rdeč. križa 48—48, 7% Bler. pos. 83.375, 7% pos. Drž. hip. banke 83.

Dunaj. Don. sav. jadr. 88.10, Wiener Bankverein 16.40, Creditanstalt 46.70, Escomptes 159, Ausseiger Chemische 160.75, Alpine 20, Trboveljska 40.60, Leykam 3.50, Rima Murany 62.50

Žitni trg

Položaj na svetovnih žitnih trgih je zelo nejasen in negotov. Pritisk velikih zalog se vedno še opaža na trgu razen v državah, kjer podpirajo s posebnimi ukrepi labilne cene. Po hosi preteklega tedna je Budimpešta danes zelo nazadovala. Vse kaže, da na žitnem trgu ne bo prišlo do dviga cen prej, dokler ne bomo doživeli izredno slabe letine. Danes pa kaj prorokovati o rezultatih letine v letu 1931. ni mogoče.

Tudi na naših žitnih trgih je bila danes slabša tendenca in je bila kupčija majhna. Edino za otrobe je prav veliko zanimanje, toda blaga ni. Cene otrobov so zelo visoke in zahtevajo zanje v Vojvodini 103, domači mlini v Sloveniji pa 125 za drobne in 150 za debele. Veletrgovina pa jih prodaja drobno po 135, debele po 160.

V Ljubljani so notacije neizpremenjene.

Novi Sad. Koruza: baška ladja Donava, Sava predčasno suha 91—93. Vse ostalo neizpremenjeno. Tendence: neizpremenjena. Promet: pšenica 5 vagonov, oves 1 vagon, koruza 46 vagonov, moka 8 vagonov.

Budimpešta. Tendence: slabša. Promet: srednji. Pšenica: marec 15.10—15.24, zaklj. 15.17—17.18, maj 15.55—15.60, zaklj. 15.58—15.59. — Rž: marec 10.89—10.90, zaklj. 10.87—10.90, maj 11.10—11.12, zaklj. 11.08—11.10. — Koruza: maj 12.68—12.75, zaklj. 12.71—12.72, julij 13.00—13.05, zaklj. 13.01—13.02. Kor. trans. maj 9.96, 10.00, 9.98—10.00, 10.00.

Živina

Dunajski goveji sejem. (Poročilo tvrdke Edv. Saborsky in Co., Dunaj.) Danes je bilo pripeljanih na trg 2122 goved. Iz Jugoslavije 82. Cene: voli najboljši 1.90, I. 1.40—1.60, II. 1.10—1.30, III. 0.85 do 1; krave I. 0.90—1, II. 0.80—0.85; bikji 0.90—1.25; glavna živina 0.60

Neizmernost vesoljstva

Ob priliki zadnjih opazovanj planeta Erosa objavljajo zvezdoslovci članke, v katerih razmišljajo o razsežnosti in o mejah vesoljstva. Naše znanje o nebesnih telesih je namreč danes s pomočjo teleskopov in optične fizike tako naraslo, da poznamo že ogromno število zvezd in pa njihovih razdalj od zemlje kakor tudi med seboj. Zvezdoslovci računajo, da znaša število tako s prostim očesom vidnih kakor nevidnih zvezd okrog 5 milijard.

Vidimo na nebu mogočni pas, ki ga imenujemo Rimska cesta. To je samo najgostejši del meglenega morja, v katerem se nahaja tudi naš solnični sistem z zemljo. V tem meglenem morju se nahajajo skoraj vse zvezde, ki jih še dojamemo največji teleskopi. Takozvana rimska cesta je samo najgostejši del tega meglenega morja. Središče tega ogromnega »morja« je ozvezdje Plejad. Naša zemlja sama se počasi giblje okoli Plejad, ki so od nas oddaljene 192 svetlobnih let, tako da vsakih 22 milijonov let napravi en krogotok.

Slovečki francoski zvezdoslovec Houllevigue piše v »Revue des deux Mondes«, da se onkraj

Spiralasta megla ozvezdja Andromede

tega meglenega morja, v katerem se nahaja naš solnični sistem skupaj z zemljo kot neskončno majhna pika, razprostirajo ogromni prostori, v katerih pa teleskop razločuje še majhne meglene pike, ki pomenijo ravno tako svetovja, kakor so naša. To so takozvane meglene spirale, od katerih je Andromeda nam najbližja in najlepša.

Da se vsaj približno izmerijo ti ogromni svetovni prostori, imamo, kakor znano, merilo svetlobnega leta. Vemo, da znaša hitrost luči v prostoru 300.000 km na sekundo. Svetlobno leto znaša 300.000 km, multipliranih s številom sekund, ki jih ima eno leto. Ogromno število, ki ga tako dobimo, je merilna enota svetovja. Najbližja zvezda našemu solničnemu sistemu je Alfa, ki je razdalja od zemlje znaša malo manj kot 4 svetlobna leta. Če bi konstruirali neskončno zmanjšan plan našega svetovja, v koga središče bi postavili zemljo, potem bi bilo solnce od zemlje oddaljeno 1 cm, zvezda Alfa pa 2500 metrov. Zvezda Vega bi na tem planu bila oddaljena od nas že 15 km, polarna zvezda pa, ki je oddaljena od zemlje 46 svetlobnih let, bi bila na planu oddaljena 28 km od nas.

Toda svetovje pozna neprimerno večje razdalje. Ameriški zvezdoslovec Adams je na podlagi intenzitete luči v spektroskopu izračunal oddaljenost 3000 zvezd, ki so od nas oddaljene 2000 svetlobnih let. Toda drugi ameriški zvezdoslovec Shapley je prišel še do neprimerno presenetljivejših števil. Najbolj bo zanimala metoda, kako je on mogel izračunati take brezkončne razdalje.

Shapley je izračunal oddaljenost nekaterih zvezd, kojih luč rabi k nam 20.000 let! Imamo zvezde, kojih svetlobni volumen in barva se menja. Zvezda Delta na primer, ki se nahaja v takozvanem Cefeid-ozvezdju, se tozadevno menja točno vsakih pet dni in pol. Nekatere teh zvezd se menjajo vsako uro, nekatere pa še vsakih 30 let. Vse take zvezde imenujemo cefeide. Shapley je l. 1914, išoč vzrok tega pojava, postavil sledečo hipotezo: Cefeidi so ogromni plinasti mehurji, kojih prostornina se periodično krči in razširja. Kadar se krči, se ogreje, kakor n. pr. stisnjeni zrak v sesalki bicikla. Ohenem s temperaturo pa se poveča tudi

luč in se začne menjati barva od rdeče do bele. Nasproten proces se vrši, kadar se plinasta masa razširi.

Ako zdaj v nebesju najdemo dve cefeidni zvezdi, ki imata enako periodo med razširjanjem in krčenjem — in te periode nastopajo s skrajno preciznostjo istočasnosti — potem z gotovostjo sklepamo, da imata ti dve zvezdi isto prostornino in iste vrste luč. Če sedaj poznamo oddaljenost ene, poznamo tudi oddaljenost druge od zemlje: razdalja bo približno ista. Po tej metodi je Shapley mogel z veliko točnostjo izračunati oddaljenost velikega ozvezdja Centaura, ki obsega več tisoč zvezd, med katerimi se nahaja 76 cefeidnih zvezd, od zemlje. Znaša nič manj kot 20.000 svetlobnih let.

Toda to še ni največja, do zdaj poznana razdalja v svetovnem prostoru. Nemški zvezdoslovec Hertzsprung je l. 1913 proučeval malo meglo Magelhaensa, ki se tudi s prostim očesom vidi kot pegica ob strani rimske ceste. Se torej zdi, da je še zvezdano z meglenim morjem, v katerem se nahaja naš solnični sistem. Teleskop je odkril, da je to ozvezdje samih cefeidov. Iz njihovih periodičnih pulzacij je Hertzsprung izračunal, da je Magelhaens oddaljen od nas 60.000 svetlobnih let!

Prisega zamorskega kralja

Rim, 12. marca.

Fides-korespondenca poroča iz St. Antonio de Magera v Urundi (srednja Afrika) sledeče:

Skoro imamo pravico, mladega kneza Mwambutsa imenovati kralja. Urundi šteje kakih 2 milijona duš. Redkokdaj se primeri v Afriki, da bi na ozemlju 28.000 kv. km živel tako enoten rod pod vodstvom enega samega vladarja. Dne 24. decembra so v Kitegi kronali malega kralja. Dva mlada človeka sta pred Bogom združila svoje življenje v zakonsko zvezo ljubezni, kakršna je deželi Urundi dala krščansko kraljico se prej, predno je bil krščen kralj.

Terezija Kanyonga izvira po materi iz kraljevske rodbine. V deželi, kjer se ženijo navadno izven svojega rodu, kjer se principi in princezinje med seboj nikdar ne ženijo, je zakon med dvema mladima iz knežjega rodu skoro škandal. Toda Mwambutsa je hotel Terezijo in nobene druge. Izjavil je, da je sklenil vzeti za ženo le dobro vzgojeno kristjanko, ki ne pozna poganskih navad. Knezi in škof so se morali njegovi želji ukloniti. Treba je bilo posebnega dovoljenja radi sorodstva. In dne 24.

Da bi si mogli kolikor toliko predstavljati to ogromno razdaljo, narišimo na papir točko, ki naj predstavlja zemljo. Solnce bo predstavljalo točko, oddaljeno od zemlje 1 cm. Potem se bo Magelhaensova megla morala narisati kot točka, ki bi bila od zemlje oddaljena celih 36.000 km!

In vendar tudi še ta razdalja ne pomeni skrajne meje vesoljstva.

Imamo v takozvanem prostoru, ki se nahaja onkraj našega meglenega morja, kakor smo že rekli, takozvane spiralne megle. Zvezdoslovec Hubble, ki opazuje nebo z velikim teleskopom na Mount Wilsonu, kojega leča ima premer 100 palcev, je odkril 46 svetlobnih točk periodične menjave, od katerih pripada 36 slovi megli Andromede, ki se nahaja onkraj našega svetovja. Njihove periodične vibracije nam omogočajo, da izračunamo njihovo razdaljo od nas. In tako je Hubble našel razdaljo med zemljo in spiralastim ozvezdjem Andromede, ki znaša 930.000 svetlobnih let! To se pravi: Ako bi se Andromedino ozvezdje slučajno v svetovnem prostoru stvorilo danes, bi ga zagledali šele naši znanjci čez 930.000, to je približno čez 1 milijon let!

Bernon Hartshorn, veliki čuvár angleškega državnega pečata, je nenadoma umrl v Walesu, kamor je prišel na oddih.

Miran Jarc:

Film: Dimitrije Karamazov in „A. G.“

(Po premijeri 13. III. v Kinu Matica.)

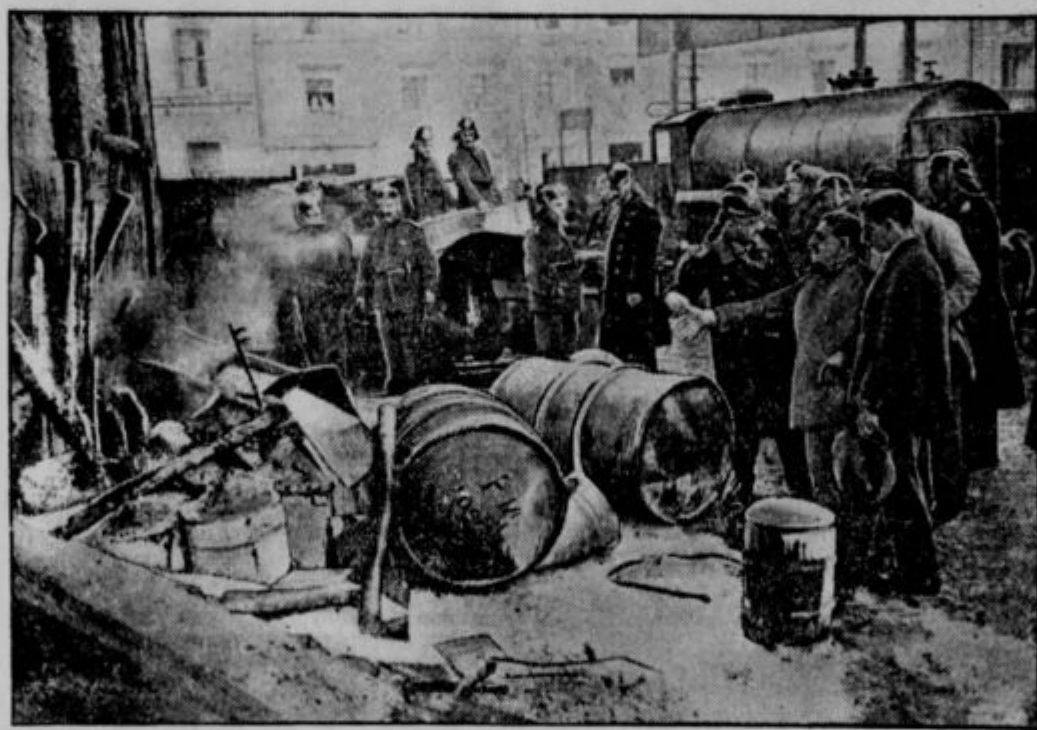
V dobi vsesplošne racionalizacije in mehanizacije, v dobi, ko je »D. d.« postal simbol evropske kulture, se ne smeš nič čuditi, če se drznejo trgovske družbe za proizvajanje umetnosti zmehanizirati tudi tiste »prosojne, daljne stvari, po katerih ne smejo lomasti šape civilizirancev«. Tistim daljnim prosojnim stvarim smemo vendar še pristevati dela Dostojevskega. Ob petdeseti obletnici smrti tega razgaljevalca pod zapovedjo vijočih se sužnjem in človeka, ki išče venomer poljuba na obzorju, so napisali esteti in kritiki in profesorji goro razprav in spominov ali po večini bodo vse te razprave duhovite in združovane, globokoumne in prigodniške ostale v tistem svetu, iz katerega so izšle. Stotisoči in stotisoči pa naj spoznajo Dostojevskega iz filma — tako je sklenil vsedomni predsednik D. d. — in si pomel roke v zvitem farizejstvu, da je storil kulturno dejanje prvega reda. Pred nekaj dnevi sem čital poročilo o najnovejši dramatizaciji »Idijota«, uprizorjenega na nemških gledališčih. Tudi ta dramatizacija je bila baje najmanj oskrunjenje Dostojevskijevga imena. Drži: kajti Dostojevskijevi junaki morajo na odru celo ob najboljši uprizoritvi postati lutke, ker se upirajo vsaki vtelesitvi. Vzemite kogarkoli: prosojnega Aljoša ali Miškina, pa viharnega Mitjo ali Rogožina, ali pa polarno ostrga Ivana — tako so živi, da gre njih bolečina in slast vate, vate tako globoko, da prenehaš biti jaz in zaživš v njih, — ali predstavljati si jih ne moreš, in če si jih vendarle predstavljaš — tedaj Dostojevskij sploh nisi doživel. Vsa ta življenja niso plastična, ker ne morejo, ker ne smejo biti plastična — vsi ti Mitje, Ivani itd. niso osebe, temveč stanja duše, vibriranja kozmičnih in htonskih sil, vibriranja ne več zaznavna v dimenziji plastike, ampak »onstran« in v tebi. Tu se je veliki duh tako sijajno dvignil nad ravnino romanske plastike in germanske glasbenosti, da je vsak poizkus pritegniti ga nazaj v spone oblike in godbe — velik greh zoper pripravljajočo se tretjo dobo...

Ali vse zaman: Greh ali ne greh, evropski delničar se briga za kupčijo, kupčija, komfort, civilizacija in »nauka« poleg bogatih dividend. In z velikim bobnom kliče skupaj ubogo gmajno, češ: le sem, le vkup, da bomo v kinu proslavili Dostojevskijev.

To kar je videl preprost zemljan v filmu Dimitrij Karamazov, je bil čisto navaden, prav za prav podvoprečen napol detektivski »kič« s to slabostjo, da celo detektivske uganke ni bilo, kdo je morilec.

Okleščena in obočena banalna zgodba, ki v velikem delu svojega »dejanja« prikazuje blodne plesalke in običajno ljubezensko sceno. Za njo: prihod orožnikov... pet minut pozneje poročna dvorana... pet minut pozneje odhajajoč vlak z ubogim kaznjencem... In tako smo proslavili Dostojevskijev. Čudno je le to, da se ni našel še kak govornik, ki bi proslavljal film kot najprimernejšo »telesitev velike slovenske, ruske duše itd.«, ki čaka vstajanja itd., itd.

Film naj ostane na svojem poprišču. Ne moremo zabraniti norega divjanja evropskih d. d., pač pa lahko izbiramo. Toda naše izbiranje...? Mislim, da je vsaj za nas prvo pravilo: ekonomija.

Sevarna eksplozija bencina. V Berlinu se je pripetila težka bencinska eksplozija, ki bi postala katastrofalna, če ne bi hitro nastopili gasilci.

Kulturni obzornik

Finžgarjeva proslava v mariborskem gledališču

Menda ga ni bilo v Slovincih, ki bi bil s toliko penetrantno silo razodel slovensko kmetjsko dušo kakor jo je F. Finžgar v »Verigi«. Sredi besno pravdajočih se sosedov — dvoje duš in src, drug drugemu namenjeno. Prokletstvo pravdanja, ki je zahtevalo težko žrtve, da je moglo priti do pomiritve in odpustanja. Mariborsko gledališče je za Finžgarjevo proslavo pripravilo uprizoritev, kakršne moramo biti odkrito veseli. Pri vsem je bilo spoznanje, da se je ansambl pripravljajal z ljubeznijo in temeljitostjo. Režiserju J. Koviču ni bilo treba vnašati tolike pažnje v zunanja scenerijska in režijska vprašanja: zato je bilo tembolj čutili v ozadju njegovo vodilno ter odersko celotnost oblikujočo roko. Sobotno premijero so nam dali v znamenju nekaterih odkritij. Tako je Starčeva v vlogi Markove hčerke Micke pokazala, da obvladuje tudi nelululske oderske naloge in da ume prepričevalno podati interpretacijo slovenskega kmetjskega dekleta. V koliko bi se te vrste podajanje in oblikovanje moglo razviti do mojstrinštva, je še samo zadeva vztrajnega izpopolnjevanja in šolanja ter večkratne možnosti nastopanja v tovrstnih vlogah. Potem Kraljeva. V svojem temperametno oderskem zanosu Alene je doživela pri odprti sceni aplavz, kar je v dramski kroniki mariborski precej redka stvar. Kraljeva je v ustvarjalnem in odersko domiselnem pogledu vsestransko usmerjena oblikovavka. V stilu in liniji celotnega okolja sta se kretali tudi š. Dragutinovičeva Mina ter M. Zakrajškova Liza. Z odgovarjajočo uspešnostjo od strani igralcev so sodelovali malo-dane vsi člani našega dramskega ansambla. Od mlajših sta se zlasti razodela Nakrst kot Mejačev Janez in Tovornik v vlogi bajtarja Drnolca. Ves od fare in gorenjske krvi je bil Nakrstov v fantovskih prešernosti in samozavesti prekipeljavajoči Janez. Tovornikov Drnolec pa bi bil kmalu kabinetska figura, da ne bi diabolčne strani njegove

nature motila malce pretirana ter neumestna in čisto nepotrebna zunanja karikiranost. Niti najmanj ne gre pojmovati Drnolčeve nature po krjačevskem in tepčevskem receptu. Ima ta bajtar nekaj na sebi, da se ne morejo izogniti njegovemu zločestemu vplivu grunrtarji kakor je n. pr. Marko. Ob izločitvi teh nepotrebnosti bo možno ugotoviti, da je Drnolec najboljša njegova stvaritev v smiselnem delu našega gledališkega repertoarja. Pri razporeditvi vlog je treba vsekakor voditi o takšnih uspehih primernege in vestnega računa. Iz najhlahejšega utripa je živel Rasbergerjev ded Primož pred našimi očmi ter izpričeval, da je nosilec vloge odlični igralec. Kmetijski korenini od peta do temena sta bila Marko (Grom) in Mejač (P. Kovič), ravnotako tudi Furijanov Tomažin. Svojska sta bila tudi Gorinškov Boltežar in Blažev birič. V splošnem je motilo morda vpitje in nepotrebnost ropotanje. Ni slovenski kmet takšen. Pred predstavo je govoril pesniško in samoniklo zasnovano slavnostno besedo pisatelj in profesor g. dr. Ivan Dornik, ki mu je obintostno priredilo buren aplavz. Žal se avtor slavljenec radi prezaposlenosti ni mogel udeležiti svečane proslave. Mladine je bilo pri proslavi toliko, da je bilo stojišče vprav prenatrpano. Pač pa smo pogrešali premnogo, sicer neizčrpne v očitkih in nergaštvu, češ da nima naša dijaška mladina nikakega smisla za kulturne vrednote, ampak da je vsa edino v vsakdanjost sporta in drugih materialnih dobrin pogreznjena. Kje so neki bili v soboto zvečer ti možjanci, patentirani na kulturno klicarstvo in kulturno »delavstvo«?

Dom in svet

Z novim letnikom stopa »Dom in svet« v štirinštrideseto leto. Pravkar sta dotiskani prvi dve številki na šestih polah s prilogami. Naročniki bodo prejeli list že prihodnje dni. Uredništvo so letos prevzeli Anton Vodnik, Tine Debeljak in Rajko Ložar. Zato se mi zdi ob tej priliki primerno in potrebno, da na kratko označim značaj lista v zadnjem desetletju pod vodstvom bivših urednikov dr. Fr. Steleta in Franceta Koblarja.

Na splošno je treba reči, da pomenijo leta njunega uredništva dobo rasti in velikega razmaha.

Nobena druga slovenska revija iz zadnjih desetih let ne razočeva tako izrazito in jasno duha in oblik slovenskega duhovnega, zlasti literarnega življenja izraza prevrata. Reči moremo, da so vse prodorne, napredne smeri našle največ odziva in razumevanja prav v »Domu in svet«. Nobenega dvoma ni, da je temu dejstvu treba iskati razlage in vzroka ne samo v duhovni usmerjenosti časa, ki je bila kakor še nikoli skladna z listovo smerjo, marveč predvsem tudi v širokem razumevanju in sodobni orientaciji obeh urednikov. Na ta način sta dala listu obraz sodobnosti in modernosti in s tem izvršila veliko in zaslužno delo. Njuni imeni se bosta morali imenovati v vrsti naših urednikov vedno na odličnem mestu.

»Dom in svet« predstavlja v našem kulturnem življenju nekaj edinstvenega, nekaj, kar je nekdo imenoval »kulturni kolektiv«. Nikoli ni bila revija le subjektivni izraz poedincev. Osebnosti, ki so jo oblikovale, so bile v vsakem času odraz podtalnih tokov v življenju našega naroda, zato je tudi njihova borba vedno pomenila borbo za nekaj bistveno slovenskega, rekel bi, za kolektivno duhovno podobo naše zemlje. Prav zato je bila za sodružnike te revije značilna neka elementarna strnjnost duhovne volje in kulturnih ciljev. Individualne razlike poedinih osebnosti niso — radi priznavanja skupnih, nadindividualnih duhovnih vrednot — nikoli pomenila zanikanja vsem skupnega ideala, ki je pomenil slej ko prej borbo za skladnost kulture in religije, tvornosti in milosti, kvalitete in ideje.

Francišek Lampe, prvi urednik »Doma in sveta«, je pokliral revijo v življenje. Žal — v času pozitivizma, ko je bil katolicizem v kulturi defenziven, list ni mogel preko poudarka ideje v svobodno človeško tvornost. Izidor Cankar je pogljal list v nov čas — seveda so bile kati že dane — s tem, da je poudaril avtonomni zmisel umetnosti in povedal na obe strani, da tvornosti ne gre istovetiti z nazorom. Katoliška literatura je postala vedno aktivnejša in je bila odsej vidno rastjoča, ne le enakovredna, marveč vodilna in dajajoča smer. Ivan Cankar s Podobami iz sanj in Pregelj, za njima drugi so postali prvobornilci v svetu slovenske literature.

Pod uredništvom Fr. Steleta in Fr. Koblarja je list le še izrazil koval svojo podobo in kazal

svojo smer. Njegov pomen za slovensko kulturo je postal vidnejši od leta do leta. »Dom in svet« je v tem ne vedno jasnem času odločno poudaril svoje stališče v narodnem, idejnim in umetniškem oziru. Dokončno je izvojeval borbo z lastno tradicijo, v kolikor je bila kulturi kvarna in nasprotna, prav tako je do nasprotnega duha prešel iz defenzive v kulturno aktivnost. Danes se more in mora tudi nasprotna stran učiti — pri nas, bodisi v leposlovju, bodisi v kritiki. Pod njunim uredništvom je dala svoja zrela dela generacija, ki jo danes v literaturi najglasneje zastopata Ivan Pregelj in France Bevk, dozorel pa je med tem tudi mladi rod — rod križarjev. Urednika nista »varovala tradicionalnega dostojanstva« — kakor kak drug list, ampak sta na stečaj odprla vrata vsemu, kar se je plodnega in mladega porodilo v času. Razumela sta svoj čas in svojo nalogu! Zato je razvojnega slovenskega duhovnega življenja tako tesno spojen z »Dom in svetom«, kakor z nobeno drugo revijo pri nas.

Njuna uredniška uvidenost, širokogrudnost in sodobnost pa se je družila še posebej z njuno osebno delavnostjo. Fr. Stele je zlasti skrbno gojil zunanjo opremo lista, ki je bila včasih naravnost razkošna, in je skrbel ves čas za propagando naše likovne umetnosti, ki je tako v prilogah »Doma in sveta« našla indirektno svoje glasilo. Fr. Koblar se je razen esejistično udeleževal zlasti kot književni kritik. Nastop Fr. Koblarja pomeni v naši kritiki začetek sodobne slovenske kritike. On je našo kritiko iz referata in iz impresivističnih osebnih vtisov dvignil na literarno višino. S tem je praktično začel dopolnjevati umetnostna teoretična Iv. Prijatelja in Izidorja Cankarja. Koblarjeve kritike se odlikujejo po osebni estetski pronicavosti, razen tega pa še po bogatem literarnogovodovinskem znanju. Razen tega je pisal tudi gledališka poročila. Priznati je treba, da je Koblar še danes najboljši gledališki recenzent.

Pričakovati je, da bo »Dom in svet« tudi v bodoče rastele na tej osnovi vedno više in više in da se njegov pomen za slovensko kulturo nikakor ne bo zmanjšal. Rod, ki dorašča, prevzema bogato dediščino, da jo čuva in razvija. Njegova naloga je, da se za ta svetli cilj bori iz vseh moči, ki so mu dane.

France Vodnik

Najmanjši znesek 10 Din. Pristojbina za 3ifro 2Din Vsak oglaševalec mora plačati pri naročilu. Na pisarna vprašanja odgovarjamo le, če je priložena znamka. Ček račun Ljubljana 10 349 101 41 23-28

Žalujoči starši, sestra
in ostali sorodniki.

»Oj, oprostite,« je zajeceljal, »mislim sem, da je beefsteak, pa vidim, da je kuže, ki hoče v naročje.«

Avtotaksi I. UDOVČ
Novo mesto 62
Kličite telefon št. 8.

ZAHVALA. Ob prebriski izgubi naše ljubljene matere oz. stare mamice, gospe
Neže Žniderič
se najpriskrbeje zahvaljujemo za mnoga izražena sožalja ter za poklonjene vence. Zahvaljujemo se vsem, ki so pokojnico spremili k zadnjemu počitku. Osobito pa se zahvaljujemo preč. stolnemu župniku msgr. M. Umeku za tople poslovilne besede ob grobu.
Žalujoči ostali.

+

Vdani v voljo Vsemogočnega javljamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je naša nad vse ljubljena mama, sestra, stara mama in teta, gospa
Ana Srebot roj. Kaluža
v ponedeljek, dne 16. marca 1931 ob trideset letih na 6 popoldne po dolgi, mučni bolezni, v 87. letu starosti odšla pokopčana s tolažili sv. vere po večno plačilo. Pogreb preblage neozabne pokojnice se bo vršil v sredo 18. marca 1931 ob štirih popoldne iz hiše žalosti Sv. Petra cesta 29. Priporočamo jo vsem v molitev in blag spomin.
Ljubljana, Maribor, Cleweland, 16. marca 1931.
Žalujoče rodbine Srebot.

Ko Zlatica že v šolo se hodila
svoj najboljša le učenka bila —
občudena le snažno in dostojno
in vedno — glejte — se smehljala spokojno.

Nekoč to sam gospod učitelj vrača.
kolo da s snago šolo vso prekaša.
Odvrne Zlatica: »Oh enostavno —
saj milo Zlatorog le kaj pripravlja.«

Oi Zlatica — ali pre okrog:
nad vse le to — »sko — Zlatorog«
(Nadaljevanje sledi)

Zlatorog

Hotel Miklič
prodaja najboljšo črno gnojeno
vrtno zemljo po Din 20.— m².

Borza dela v Beogradu
nujno potrebuje:
Monterja za stavne stroje v tiskarni.
Modistinja za izdelavo model. klobukov.
Knjižničarskega pomočnika z znanjem francoskega in nemškega jezika.
Strokovnjaka za mednarodni železniški tarif z znanjem francoskega in nemškega jezika.
Instruktorico otrok z znanjem nemškega ali francoskega jezika.
Ravnateljico tovarne za izdelavo finih otroških oblek in žemperjev.
Instruktorico otrok z znanjem nemškega in poljskega jezika.
Instruktorico otrok z znanjem angleškega in francoskega jezika.
Dva monterja za novogradnjo.
Poslovodjo za izdelovanje asfalt. tlaka.
Specialista tehnika za električne peči za topljenje, žarenje in kalenje.
Godbenika za radio-orkester.
Skobljarja (Hobler) v železniški delavnici.
Plača primerna po sposobnosti in pripravnosti. — Ponudbe poslati takoj na naslov:
Javna borza dela v Beogradu,
Miloša Pocerca št. 2.

Vezani
»Ilustrirani Slovenec«
letnik 1930
se dobi v upravi Slovenca. Cena izvodu Din 100, po pošti Din 120.

Potrti globoke žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je dne 6. marca po kratki, mukepolni bolezni, previden s svetimi zakramenti za umirajoče, umrl naš iskreno ljubljani soprog, oče, stari oče, brat, stric in tast, gospod
Karel Trost
nadučitelj v pokoju.
Pogreb draga pokojnika bo v sredo, dne 18. marca ob 5 popoldne iz hiše žalosti, Prekmurska ulica 4 (mestne hiše za topnič. vojašnico), na pokopališče k Sv. Križu.
V Ljubljani, dne 16. marca 1931.
Lina, soproga; Franc, brat; Tinca, sestra; Leo, Karel, Milena in Janez, otroci, in ostali sorodniki.
Mestni pogrebni zavod v Ljubljani.

Kuj prav, ... Ivan Sušteršič iz Prevalj pri Borovnici o **BOSULIN** svečicah:
»Imel sem 3 jalove krave, ki so se neprestano gonile a niso ostale breje. Kupil sem v lekarni na Vrhniki samo 2 škatlici **Bosulin** svečic. Niti vseh nisem porabil in vse 3 krave so ostale breje.«

Bosulin svečice zopir srmačno vnetje ter jalovost krav in telic izdeluje in razpošilja samo lekarna na Vrhniki. 1 škatlica z navodilom 30 Din. Če se pošlje denar v pismu naprej, poštnine prosto, sicer po povzetju 38 Din.

Ljudje slabih živcev
izza kake bolezni, preobremenjenja, žalosti, razburjenja, kakor tudi stari, oslabei ljudje, ki jim pojemna moč, prebava, ki radi poapnenja žil nimajo teka, si hitro opomorejo in se okrepe, če uporabljajo **VINO ŽICANICA**.
Cena steklenice 40 Din. Proizvaja in razpošilja stara, l. 1599 ustanovljena **Kapitolska lekarna sv. Marije**, lekarnar Vlatko Bartulič, Zagreb, Jelačičev trg 20. Dobi se v vseh lekarnah.

INSERIRAJTE V »SLOVENCU«!

Zahvala
Za številne dokaze iskrenega sožalja, ki sem jih prejela ob priliki prerane smrti mojega ljubljenega edinca
Žarkota
se tem potom vsem najtopleje zahvaljujem. Posebno me veže dolžnost zahvaliti se g. primariju dr. Pogačniku, g. asistentu dr. Pompeju, čč. sestram usmiljenkam, vodstvu Marijanišča, g. katehetu p. Krizostomu za v srce segajoče poslovilne besede, darovalcem krasnega cvetja in vencov ter končno vsem sošolcem, prijateljem in znancem za častno spremstvo na njegovi zadnji poti.
Ljubljana-Bob. Bistrica-Zagreb, dne 17. marca 1931.
Janka Vojvoda, mati.

Brez posebnega obvestila.

Potrti neizmerne žalosti javljamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem pretužno vest, da je naš nadvse ljubljani mož, atek, stari atek, stric, brat in tast, gospod
Jože Marn
mestni oskrbnik v Celju in železniški vratar v p.
dne 15. marca ob pol 9 zvečer, previden s tolažili za umirajoče, mirno v Gospodu zaspal.
Pogreb nepozabnega pokojnika bo iz javne bolnišnice v Celju na mestno pokopališče v torek, dne 17. marca ob 5 popoldne.
Sveta maša zadušnica se bo darovala v sredo, dne 18. marca ob pol 7 v cerkvi sv. Danijela v Celju.
Prosi se za tiho sožalje.
Celje, dne 16. marca 1931.
Ana, soproga; Janko, Anica, Zlata, Marica in Malči, otroci; Minka roj. Kapel, sinaha; Rudolf Jurič in Pero Čubakovič, zeta; Stanko, Sonja, Nande in Jožica, vnuki, in ostali sorodniki.

OLGA KRIŽAJ sporoča v svojem in v imenu ostalega sorodstva pretužno vest, da je njen ljubljani soprog, svak in stric, gospod
ing. Franc Križaj
bivši tovarnar v Št. Petru na Krasu
v nedeljo, dne 15. marca 1931 ob 15 po daljši bolezni, previden s svetimi zakramenti, v 78. letu mirno v Gospodu zaspal.
Pogreb nepozabnega pokojnika bo v torek, dne 17. marca ob pol 16 iz hiše žalosti, Jurčičev trg 2, na pokopališče k Sv. Križu.
Svete maše zadušnice se bodo darovale v stolni cerkvi sv. Nikolaja.
V Ljubljani, dne 15. marca 1931.
Mestni pogrebni zavod v Ljubljani.

Naznanjamo v žalosti vsem prijateljem, da je naša ljuba, dobra sestra, svakinja in tetka
Toni Pajničeva
v ponedeljek, dne 16. marca zjutraj po mučni bolezni, previdena s tolažili svete vere, v Boğu umrla.
Pogreb blage rajinke bo v sredo, dne 18. marca ob pol 4 popoldne iz mrtvašnice splošne bolnišnice na pokopališče k Sv. Križu.
Sveta maša zadušnica so bo brala v frančiškanski cerkvi v ponedeljek 23. marca ob 7 zjutraj.
V Ljubljani, dne 16. marca 1931.
Edvard in Ema Pajnič, brat in svakinja; Marko in Alenka, nečak in nečakinja.
Mestni pogrebni zavod v Ljubljani.

Zahvala
Za premnoge dokaze iskrenega sočutja, ki smo jih prejeli povodom težke izgube naše nadvse ljubljene mamice, babice, sestre, tašče, svakinje, sestrične in tete, gospe
Ivane Marinko
črkostavčeve vdove
se tem potom vsem najiskreneje zahvaljujemo. Posebno zahvalo smo dolžni g. primariju dr. Breclju, g. dr. Pavlu Krajcu, čč. sestram-usmiljenkam, g. ravnatelju Deteli, uradništvu Prometnega zavoda za premož, zastopstvu banske uprave in Gospodarske zveze, darovalcem krasnega cvetja in vencov, čč. duhovščini, ter končno vsem prijateljem in znancem, ki so blago pokojnico v tako častnem številu spremili na njeni zadnji poti.
V Ljubljani, dne 17. marca 1931.
Žalujoči ostali.